विकिस्रोतः

സ്കന്ദപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 8 (അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)/02

http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org//sa.wikisource.org/s/fdf
< സ്കന്ദപുരാണമ് | ഖണ്ഡഃ 8 (അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)

പൂർവവർതീ പൃഷ്ഠഃ (അധ്യായാഃ 1 - 10) (http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org/s/a54)

ആഗാമീ പൃഷ്ഠഃ (അധ്യായാഃ 21 - 30) (http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org/s/a5s)

അധ്യായാഃ 11 - 20

41
സനത്കുമാര ഉവാച
കദാചിത് സ്വഗൃഹം1 പ്രാപ്തം കശ്യപം ദ്വിപദാമ്വരമ്2 .
അപൃച്ഛദ്ധിമവാൻ പ്രശ്നം ലോകേ ഖ്യാതികരം നു3 കിമ് . . 1 . .
കേനാക്ഷയാശ്ച ലോകാഃ സ്യുഃ ഖ്യാതിശ്ച പരമാ മുനേ4 .
തഥൈവ5 ചാർചനീയത്വം സത്സു തത്6 കഥയസ്വ മേ . . 2 . .
കശ്യപ ഉവാച
അപത്യേന മഹാഭാഗ7 സർവമേതദവാപ്യതേ .
മമ ഖ്യാതിരപത്യേന ബ്രഹ്മണശ്ചർഷിഭിഃ സഹ . . 3 . .
കിന്ന പശ്യസി ശൈലേന്ദ്ര യതോ മാം പരിപൃച്ഛസി .
വർത്തയിഷ്യാമി8 തച്ചാപി യന്മേ ദൃഷ്ടം പുരാചല9 . .4 . .
വാരാണസീമഹം ഗച്ഛന്നപശ്യം സംസ്ഥിതം ദിവി .
വിമാനം സ്വനവദ്ദിവ്യമനൗപമ്യമനിന്ദിതമ് . . 5 . .
തസ്യാധസ്താദാർത്തനാദം ഗർഭസ്ഥാനേ10 ശൃണോമ്യഹമ് .
- - - - - - - - - - - - - - - - .
താനഹം 11 തപസാ ജ്ഞാത്വാ തത്രൈവാന്തർഹിതഃ സ്ഥിതഃ12 . . 6 . .
അഥാഗാത്തത്ര ശൈലേന്ദ്ര13 വിപ്രോ നിയമവാൻ ശുചിഃ .

തീർഥാഭിഷേകപൂതാത്മാ പരേ തപസി സംസ്ഥിത. . .7 . .
അഥ സ വ്രജമാനസ്തു വ്യാഘ്രേണാഭീഷിതോ ദ്വിജഃ .
വിവേശ തം തദാ ദേശം സാ ഗർതാ14 യത്ര ഭൂധര . .8 . .
ഗർത്തായാ 15 വീരണസ്തമ്ബേ ലമ്ബമാനാംസ്തദാ മുനീൻ .
അപശ്യദാർതോ 16 ദുഃഖാർത്താനപൃച്ഛത്താംശ്ച സ ദ്വിജഃ17 . . 9 . .
കേ യൂയം വീരണസ്തമ്ബേ ലമ്ബമാനാ ഹ്യധോമുഖാഃ .
ദുഃഖിതാഃ കേന മോക്ഷശ്ച യുഷ്മാകം ഭവിതാനഘാഃ 18 . . 8.11.10 . .

1 ഇച്ഛയാ - ഘ. . 2 മുനിപുംഗവമ് - ഘ . 3 തു - ഘ . 4... ത്മനേ - ഘ. . 5 സർവഥൈവാ - ഘ. . 6 സസുതം - ഖ, ഘ., സത്സുതം (തത്) - ക . 7 മഹാബാഹോ - ഖ ഘ. . 8 ചാത്രൈവ - ഘ . 9 തന - ഘ. . 10 ഗർത്ത... - ഖ. ഘ. . - 11 തഥാഹം - ക., തമഹം - ഘ . 12... താസമിതാൻ - ഖ . 13 സൈന്യേവ - ഘ. . 14 സഗർതോ - ഘ . 15 ഗർത്തോയം - ഘ. . .16. .. ര്ത്താൻ - ഖ. . 17... ജാഃ - ഖ . 18. ഘ - ക. ഗ. .

42

പിതര ഊചുഃ
വയന്തേകൃതപുണ്യസ്യ പിതരഃ സപിതാമഹാഃ .
പ്രപിതാമഹാശ്ച ക്ലിശ്യാമസ്തവ19 ദുഷ്ടേന കർമണാ ...11..
നരകോയം മഹാഭാഗ ഗർത്താരൂപം20 സമാസ്ഥിതഃ .
ത്വഞ്ചാപി വീരണസ്തമ്ബസ്ത്വയി ലമ്ബാമഹേ വയമ് ..12..
യാവത്ത്വം ജീവസേ വിപ്ര താവദേവ വയം സ്ഥിതാഃ .
മൃതേ ത്വയി ഗമിഷ്യാമോ നരകം പാപചേതസഃ ..13..
യദി ത്വം ദാരസംയോഗം കൃത്വാപത്യം ഗുണോത്തരമ് .
ഉത്പാദയസി തേനാസ്മാന്മുച്യേമ വയമേകശഃ21 ..14..
നാന്യേന തപസാ പുത്ര ന തീർഥാനാം ഫലേന ച .
തത് കുരുഷ്വ മഹാബുദ്ധേ താരയസ്വ പിതൄൻ ഭയാത് ..15..
സ തഥേതി പ്രതിജ്ഞായ ആരാധ്യ ച വൃഷധ്വജമ് .
പിതൄൻ ഗർത്താത്സമുദ്ധൃത്യ ഗണപാൻ പ്രചകാര ഹ ..16..
സ്വയഞ്ച24 രുദ്രദയിതഃ സുകേശോ നാമ നാമതഃ .
സംമതോ ബലവാംശ്ചൈവ രുദ്രസ്യ23 ച ഗണപോഭവത് ..17..
തസ്മാത് കൃത്വാ തപോ ഘോരമപത്യം ഗുണവദ് ഭൃശമ്24 .
ഉത്പാദയസ്വ ശൈലേന്ദ്ര തതഃ കീർതിമവാപ്സ്യസി ..18..
സനത്കുമാര ഉവാച
സ ഏവമുക്ത25 ഋഷിണാ ശൈലേന്ദ്രോ നിയമേ സ്ഥിതഃ .
തപശ്ചകാര വിപുലം യേന ബ്രഹ്മാ തുതോഷ ഹ ..19..
തമാഗത്യ26 തതോ27 ബ്രഹ്മാ വരദോസ്മീത്യമാഷത .

ബ്രൂഹി തുഷ്ടോസ്മി തേ ശൈല28 തപസാനേന സുവ്രത ..8.11.20..

19 ത... - ഖ. . 20 ഗർത്താരൂപാ - ഖ. ഗർതരൂപോ ഘ. . 21.. -മംഹസഃ - ഘ. . 22 അയഞ്ച... - ഘ. . 23 വരസ്യ - ഘ. . 2.. .ത്തരമ് - ഘ. . 25 ഏവമുക്തോ ഹി - ഘ.,.. .ക്തോ - ക. ഖ. ഘ.,.. ക്തേ - ഗ. . 26 തതോ ഗത്വാ - ഘ. . 27 തദ - കഃ. ഘ. . 28 ശൈലേന്ദ്ര - ഘ. .

ഹിമവാനുവാച

ഭഗവൻ പുത്രമിച്ഛാമി ഗുണൈഃ സർവൈരലംകൃതമ് .
ഏതദ്വരം29 പ്രയച്ഛസ്വ യദി തുഷ്ടോസി നഃ പ്രഭോ ..21..

ബ്രഹ്മോ30വാച

കന്യാ ഭവിത്രീ31 ശൈലേന്ദ്ര സുതാ തേ വരവർണിനീ .
യസ്യാഃ പ്രഭാവാത് സർവത്ര കീർത്തിമാപ്സ്യസി പുഷ്കലാമ് ..22 . .
അർചിതഃ സർവദേവാനാം തീർഥകോടീസമാവൃതഃ32 .
പാവനശ്ചൈവ പുണ്യശ്ച33 ദേവാനാമപി സർവതഃ .
ജ്യേഷ്ഠാ ച സാ34 ഭവിത്രീ35 തേ അന്യേ ചാനു തതഃ36 ശുഭേ37 ..23 ..

സനത്കുമാര ഉവാച

ഏവമുക്ത്വാ തതോ ബ്രഹ്മാ തത്രൈവാന്തരധീയത .
സോപി കാലേന ശൈലേന്ദ്രോ മേനായാമുദപാദയത്38 ..24..
അപർണാമേകപർണാം ച തഥാ ചാപ്യേകപാടലാമ് .
ന്യഗ്രോധമേകപർണാ തു പാടലം39 ചൈകപാടലാ ..25..
ആശ്രിതേ ദ്വേ ഹ്യപർണാ തു അനികേതാ തപോചരത് .
ശതം വർഷസഹസ്രാണാം ദുശ്ചരം ദേവദാനവൈഃ ..26..
ആഹാരമേകപർണേന സൈകപർണാ സമാചരത് .
പാടലേന തഥൈകേന വ്യദധാച്ചൈകപാടലാ40 ..27..
പൂർണേ പൂർണേ സഹസ്രേ തു ആഹാരം തേ ച ചക്രതുഃ41 .
അപർണാ42 തു നിരാഹാരാ43 താം മാതാ44 പ്രത്യഭാഷത ..28..
നിഷേധയന്തീത്യുമേതി മാതൃസ്നേഹേന ദുഃഖിതാ .
സാ തഥോക്താ തദാ മാത്രാ ദേവീ ദുശ്ചരചാരിണീ .
തേനൈവ നാമ്നാ ലോകേഷു വിഖ്യാതാ സുരപൂജിതാ . .29..

29 ഏവം വരം - ക. ഗ. ഘ. . 20 പിതാമഹ - ക. . 31.. താ - ഘ. . 32 സമന്വിതഃ - ഘ. . 33 പൂത ... - ഘ. . 34 സാ ച - ഘ . 35 സവിത്രീ - ക . 36 ഗതേ - ഘ. . 37 ശുഭാ - ക., സുതേ - ഘ. . 38 മുപ... ക. ഖ. . 39... ലാം ചൈവ - ഘ. . 40 വിദധാത്യേക... ക. ഖ. ഘ. . 41.. .രശ്ച തയാ കൃതഃ - ഘ. . 42.. .ർണാ - ഘ. . 43.. .രാം - ക. . 44 മാതാ താം - ക. .

ഏതത് തത്ത്രി45 കുമാരീകം46 ജഗത് സ്ഥാവരജങ്ഗമമ് .

ഏതാസാം തപസാ ലോകാൻ47 യാവദ് ഭൂമിർധരിഷ്യതി . .8.11.3 0 ..
തപഃശരീരാസ്താഃ സർവാസ്തിസ്രോ യോഗബലാന്വിതാഃ .
സർവാശ്ചൈവ മഹായോഗാഃ48 സർവാശ്ച49 സ്ഥിരയൗവനാഃ50 ..3 1 ..
ലോകാനാം മാതര51 ശ്ചൈവ ബ്രഹ്മചാരിണ്യ ഏവ ച .
അനുഗൃഹ്ണന്തി ലോകാംശ്ച തപസാ സ്വേന സർവദാ ..3 2 ..
ഉമാ താസാം വരിഷ്ഠാ ച ശ്രേഷ്ഠാ52 ച വരവർണിനീ .
മഹായോഗബനോപേതാ മഹാദേവമുപസ്ഥിതാ ..3 3 . .
ദത്തകശ്ചോശനാസ്തസ്യാഃ53 പുത്രഃ സ ഭൃഗുനന്ദനഃ .
അസിതസ്യൈ54 കവർണാ തു ദേവലം സുഷുവേ സുതമ് . .34..
യാ തു താസാം കുമാരീണാം തൃതീയാ ഹ്യേകപാടലാ .
പുത്രം ശതശലാകസ്യ ജൈഗീഷവ്യമുപസ്ഥിതാ .. 35 ..
തസ്യാപി ശംഖലിഖിതൗ സ്മൃതൗ പുത്രാവയോനിജൗ .
ഉമാ തു യാ55 മയാ തുഭ്യം കീർതിതാ വരവർണിനീ ..3 6..
അഥ തസ്യാസ്തപോ56 യോഗാത് ത്രൈലോക്യമഖിലം തദാ .
പ്രധൂപിതം സമാലക്ഷ്യ ബ്രഹ്മാ വചനമബ്രവീത് .. 37. .
ബ്രഹ്മോവാച
ദേവി കിം തപസാ ലോകാൻ താപയിഷ്യസി ശോഭനേ .
ത്വയാ സൃഷ്ടമിദം വിശ്വം മാ കൃത്വൈതദ്57 വിനാശയ ..38 ..
ത്വം ഹി ധാരയസേ ലോകാനിമാൻ സർവാൻ സ്വതേജസാ .
ബ്രൂഹി കിന്തേ ജഗന്മാതഃ പ്രാർഥിതം സംപ്രസീദ നഃ58 . .3 9. .

45 ത്വദ്രി - ഘ. . 46 ണാ - ഖ. . 47 ദുഗ്ധ - ക . 48.. ഭാഗാ - ഖ. . 49 സ്തഥാ ച - ക. . 50 തപോധനാഃ - ഖ. . 51.. ത. ലോക - ക. . 52 ജ്യേഷ്ഠാ - ഘ. . 53 ദത്തശ്ചാശനസാ തസ്യാഃ. - ക ഘ., തസ്യ - ഖ. . 54... ഞ്ചൈക... - ക. ഘ,.. ഞ്ചൈക (?) . 55 മാ... - ക, 56 സ്താപ - ഘ. . 57 കൃത്വാ ത ക, കൃതാന്തവി.. - ഖ., ഹൃതാ ത്വ.. - ഘ . 58 ഹ - ക; .

ദേവ്യുവാച59
യദർഥന്തപസോ ഹ്യസ്യ ചരണം മേ പിതാമഹ .
ജാനീഷേ തത്ത്വതസ്തന്മേ തതഃ പൃച്ഛസി കിം പുനഃ ..8.11.40 ..
ബ്രഹ്മോവാച61
യദർഥ ദേവി തപസാ ശ്രാമ്യസേ ലോകഭാവനി62 .
സ ത്വാം63 സ്വയം സമാഗമ്യ64 ഇഹൈവ വരയിഷ്യതി . .41 ..
സർവദേവപതിഃ65 ശ്രേഷ്ഠഃ സർവലോകേശ്വരേശ്വരഃ .
വയം സദേവാ യസ്യേശേ വശ്യാഃ കിങ്കരവാദിനഃ66 ..42..
സദേവദേവഃ പരമേശ്വരേ67ശ്വരഃ സ്വയം68 തവായാസ്യതി69 ലോകപോന്തികമ് .

ഉദാരരൂപോ വികൃതോ70 ഭിരൂപവാൻ71 സമാനരൂപോ ഹി നരസ്യ72 കസ്യചിത്73 ..43 ..
മഹേശ്വരഃ പർവതലോകവാസീ ചരാചരേശഃ പ്രഥമോ74 പ്രമേയഃ .
വിനേന്ദുനാപീന്ദു74 സമാനവക്ത്രോ വിഭീഷണം രൂപമിഹാസ്ഥിതോഗ്ര്യമ്76 ..44..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ദേവ്യാ വരപ്രദാനം77 നാമ ഏകാദശോധ്യായഃ

തതഃ സ ഭഗവാന്ദേവോ ബ്രഹ്മാ താമാഹ സുസ്വരമ് .
ദേവി യേനൈവ സൃഷ്ടാസി ന വിനാ യസ്ത്വയാ ശുഭേ1 ..1 . .
സ ഭർതാ തവ ദേവേശോ2 ഭവിതാ മാ തപഃ കൃഥാ3.
തതഃ പ്രദക്ഷിണം കൃത്വാ ബ്രഹ്മാ വ്യാസ ഗിരേഃ സുതാമ് ..2..

59 ഉമോവാച - ഘ . 60 തത്ത്ബമേതന്മേ - ഖ . 61 പിതാമഹ ഉ0 - ഘ. . . 62 ഭാവിനി - ക., ഭാവിനീ ഘ. . 63 ത്വാ - ഖ. . 64.. ത്യ - ഖ . 65... തി - ക. . 66 വാ (മാ , നിനഃ- ഖ, വാണി വ.- ഘ. . 67.. രഃ സ്വയം - ഖ . 68 ഹരോ - ഘ . 61 തവൈയം മാ.. - ഖ. . 70 താ - ക . 71 തിരൂപഃ... - ക., മിരൂപഃ - ഘ . 72 നഹി യസ്യ - ക.,. ണി. - ഘ . 73 കശ്ചിത് - ? . 74... മാ - ക. . 75 ഹീ... - ക., തീ. - ധ . 76.. ഗ്രം - ക.,... ഗ്രത സ്ഥിത - ഖ . 77 ഉമാതപസി ബ്രഹാവചനോ - ഘ. .
1 മനസാ യസ്ത്വയാ വ്രത- - ഖ . 2 .ശി - ഖ. . 3 സ്തഥാ - ഖ .

ജഗാമാദർശനം തസ്യാഃ സാ ചാപി വിരരാമ ഹ .
സാ ദേവീ യുക്തമിത്യേവമുക്ത്വാ സ്വസ്യാശ്രമസ്യ ഹ ..3..
ദ്വാരി ജാതമശോകം വൈ സമുപാശ്രിത്യ സംസ്ഥിതാ .
അഥാഗാച്ചന്ദ്രതിലകസ്ത്രിദശാർതിഹരോ ഹരഃ ..4..
വികൃതം രൂപമാസ്ഥായ ഹ്രസ്വോ ബാഹുക ഏവ ച .
വിഭുഗ്നനാസികോ ഭൂത്വാ കുബ്ജഃ കേശാന്തപിങ്ഗലഃ ..5..
ഉവാച വികൃതാസ്യശ്ച ദേവി ത്വാം4 വരയാമ്യഹമ് .
അഥോമാ യോഗസംസിദ്ധാ5 ജ്ഞാത്വാ ശങ്കരമാഗതമ് ..6..
അന്തർഭാവവിശുദ്ധാത്മാ ക്രിയാനുഷ്ഠാനലിപ്സയാ .
തമുവാചാർഘപാദ്യാഭ്യാം6 മധുപർകേണ ചൈവ ഹി .
സംപൂജ്യ സുമനോനേത്രാ7 ബ്രാഹ്മണം ബ്രാഹ്മണപ്രിയാ ..7..
ദേവ്യുവാച
ഭഗവന്ന സ്വതന്ത്രാസ്മി പിതാ മേസ്ത്യരണോ തഥാ .
തൗ പ്രഭൂ മമ ദാനേ വൈ കന്യാഹം ദ്വിജപുങ്ഗവ ..8..
ഗത്വാ യാചസ്വ പിതരം മമ ശൈലേന്ദ്രമവ്യയമ് .
സ ചേദ്ദദാതി മാം വിപ്ര തുഭ്യം തദ്രുചിതം മമ ..9.
സനത്കുമാര ഉവാച

തതഃ സ ഭഗവാൻ ദേവസ്തഥൈവ വികൃതഃ പ്രഭുഃ .
ഉവാച ശൈലരാജം തമുമാ8 മേ യച്ഛ ശൈലപ9 ..8.12.1 0 ..
സ തം വികൃതരൂപേണ ജ്ഞാത്വാ രുദ്രമഥാവ്യയമ് .
ഭീതഃ ശാപാച്ച വിമനാ ഇദം വചനമബ്രവീത് ..11 ..
ഭഗവന്നാവമന്യാമി ബ്രാഹ്മണാൻ ഭൂമി10 ദൈവതാൻ11 .
മനീഷിതം തു യത് പൂർവം തച്ഛൃണുഷ്വ മഹാതപഃ12 ..12..

4 ത്വാ - ഖ. . 5... ദ്ധ്യാ - ക. . 6... ര്ധ്യമാനായ്യ - ഖ. . 7 സുമനാ നത്വാ - ഘ. . 8 ന്താമുമാം - ക. ടി. . 9 ..
രാട് - ഖ. . 10 ഭുവി - ഘ. . 11 ദേവതാൻ - ക. - താം - ഖ. . 12... പ - ഖ. .

സ്വയംവരോ മേ ദുഹിതുർഭവിതാ വിപ്ര പൂജിതഃ .
വരയേദ്യം സ്വയം തത്ര സ ഭർത്താസ്യാ ഭവേദിതി ..13..
സനത്കുമാര ഉവാച
തച്ഛ്രുത്വാ ശൈലവചനം ഭഗവാൻ ഗോവൃഷധ്വജഃ .
ദേവ്യാഃ സമീപമാഗത്യ ഇദമാഹ മഹാമനാഃ ..14..
ദേവി പിത്രാ തവാജ്ഞപ്തഃ13 സ്വയംവര ഇതി ശ്രുതമ് .
തത്ര ത്വം വരയിത്രീ യം സ തേ ഭർത്താ കിലാനഘേ ..15..
തദാപൃച്ഛേ ഗമിഷ്യാമി ദുർല്ലഭാ ത്വം വരാനനേ .
രൂപവന്തം സമുത്സൃജ്യ വൃണാഥാ മാദൃശം14 കഥമ് ..16..
സനത്കുമാര ഉവാച
തേനോക്താ സാ തദാ തത്ര ഭാവതോ യത്തദീരിതമ്15 .
ഭാവഞ്ച രുദ്രനിഹിതം പ്രസാദം16 മനസസ്തഥാ ..17..
സംപ്രാപ്യോവാച ദേവേശം മാ തേഭൂദ് ബുദ്ധിരന്യഥാ .
അഹം ത്വാം വരയിഷ്യാമി നാന്യദ്ഭൂതം കഥഞ്ചന ..18..
അഥവാ തേസ്തി സന്ദേഹോ മയി വിപ്ര കഥഞ്ചന .
ഇഹൈവ ത്വാം മഹാഭാഗ വരയാമി മനോരഥേ17 ..19..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഗൃഹീത്വാ സ്തബകം സാ തു ഹസ്താഭ്യാം തത്ര സംസ്ഥിതമ്18 .
സ്കന്ധേ ശമ്ഭോഃ സമാധായ19 ദേവീ പ്രാഹ വൃതോസി മേ ..8.12.20 ..
തതഃ സ ഭഗവാൻ ദേവസ്തഥാ ദേവ്യാ20 വൃതസ്തദാ21 .
ഉവാച തമശോകം22 വൈ വാചാ സംജീവയന്നിവ23 ..21 ..

13 സമാ .. - ഘ. . 14.. .ഷേ - ഖ. . 15 ഭവ പന്ത്യാ ഉദീരിതമ് - ഘ. . 16... ദാൻ - ഘ . 17... ഥ 18... താ- ക
19.. .ദായ - ക. ഘ. . 20 വോ ദേവ്യാ തത്ര- ഘ . 21 ന്ത... - ഘ. . 22 താ - ഘ. . 23 സംചാര... ഘ. .

യസ്മാത്തവ സുപുഷ്പേണ സ്തബകേന വൃതോ ഹ്യഹമ് .
തസ്മാത്ത്വം ജരയാ ത്യക്തഃ24 അമരഃ സംഭവിഷ്യസി ..22..
കാമരൂപഃ കാമപുഷ്പഃ കാമഗോ ദയിതോ മമ .
സർവാഭരണപുഷ്പാഢ്യഃ സർവവൃക്ഷഫലോപഗഃ ..23..
സർവാന്നഭക്ഷദശ്ചൈവ അമൃതസ്രവ ഏവ ച .
സർവഗന്ധശ്ച ദേവ്യാസ്ത്വം ഭവിഷ്യസി ദൃഢം പ്രിയഃ ..24..
നിർഭയഃ സർവലോകേഷു25 ചരിഷ്യസി സുനിർവൃതഃ .
ആശ്രമം ചൈന26മത്യർഥം27 ചിത്രകൂടേതി വിശ്രുതമ് ..25 ..
യോഭിയാസ്യതി പുണ്യാർഥീ സോശ്വമേധമവാപ്സ്യതി .
യത്ര തത്ര മൃതശ്ചാപി ബ്രഹ്മലോകം ഗമിഷ്യതി ..26..
യശ്ചാത്ര നിയമൈര്യുക്തഃ പ്രാണാൻ സമ്യക് പരിത്യജേത് .
സ ദേവ്യാസ്തപസാ യുക്തോ മഹാഗണപതിർഭവേത് ..27..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവമുക്ത്വാ തതോ28 ദേവ ആപൃച്ഛ്യ ഹിമവത്സുതാമ് .
അന്തർദധേ ജഗത്സ്രഷ്ടാ സർവഭൂതപ ഈശ്വരഃ29 ..22..
സാപി ദേവീ ഗതേ തസ്മിൻ ഭഗവത്യമിതാത്മനി .
തത ഏവോന്മുഖീ സ്ഥിത്വാ ശിലായാം സംവിവേശ ഹ ..29..
ഉന്മുഖീ സാ ഗതേ തസ്മിന്മഹേഷ്വാസേ പ്രജാപതൗ .
നിശേവ ചന്ദ്രരഹിതാ ബഭൂവ30 വിമനാസ്തദാ31 ..8.12.30..
അഥ ശുശ്രാവ സാ ശബ്ദം ബാലസ്യാർത്തസ്യ ശൈലജാ .
സരസ്യുദകസംപൂർണേ സമീപേ സ്വാഃ32ശ്രമസ്യ ഹ ..31..
സ കൃത്വാ ബാലരൂപം തു ദേവദേവഃ സ്വയം ശിവഃ .
ക്രീഡാഹേതോഃ സരോമധ്യേ ഗ്രാഹഗ്രസ്തോഭവത്തദാ ..32. .

24 മുക്തോ- ഘ. . 25 ഭൂതേഷു -ഘ. . 26 ചൈവ-ക, ചമ-ഘ. . 27 മാ.. - ഘ. . 28 തദാ-- ഘ. 29... തീശ്വരഃ ഘ. . 30 സാ ബഭൗ - ക. ഘ. . 31. തഃ -ക . 32 ചാ- ക .

49

യോഗമായാമഥാസ്ഥാഥ പ്രപഞ്ചോദ്ഭവകാരണഃ .
തദ്രൂപം സരസോ മധ്യേ കൃത്വേദം33 സമഭാഷത ..3 3 ..
ത്രാതു മാം കശ്ചിദേത്യേഹ ഗ്രാഹേണ ഹൃതചേതസമ് .
ധിക്കഷ്ടം ബാല ഏവാഹമപ്രാപ്തോഥ മനോരഥമ്34 .. 34. .
യാസ്യാമി നിധനം വക്ത്രേ ഗ്രാഹസ്യാസ്യ ദുരാത്മനഃ .
ശോചാമി ന സ്വകം ദേഹം ഗ്രാഹഗ്രസ്തോപി ദുഃഖിതഃ ..35..
യഥാ ശോചാമി പിതരം മാതരഞ്ച തപസ്വിനീമ്35 .
മാം ശ്രുത്വാ ഗ്രാഹവദനേ പ്രാപ്തം നിധനമുത്സുകൗ ..3 6. .

പ്രിയപുത്രാവേകപുത്രൗ പ്രാണാന്നൂനം വിഹാസ്യതഃ .
അഹോ ബത മഹത് കഷ്ടം യോഹം ബാലോകൃതവ്രതഃ
അതപ്ത്വാ തപ ഏവായം യാസ്യാമി നിധനം ഹതഃ . .37. .
സനത്കുമാര ഉവാച
ശ്രുത്വാ തു ദേവീ തന്നാദം വിപ്രസ്യാർത്തസ്യ ശോഭനാ .
ഉത്ഥായ പ്രദ്രുതാ തത്ര യത്ര തിഷ്ഠത്യസൗ ദ്വിജഃ . .38 . .
സാപശ്യദിന്ദുവദനാ ബാലകഞ്ചാരുരൂപിണമ് .
ഗ്രാഹേണ ഗ്രസ്യമാനം തം വേപമാനമവസ്ഥിതമ് ..3 9..
സോപി ഗ്രാഹവരഃ ശ്രീമാൻ ദൃഷ്ട്വാ ദേവീമുപാഗതാമ് .
തം ഗൃഹീത്വാ ദ്രുതം യാതോ37 മധ്യം സരസ ഏവ ഹി38..8.12.40 ..
സ കൃഷ്യമാണസ്തേജസ്വീ നാദമാർത്തന്തദാ39കരോത് .
അഥാഹ ദേവീ ദുഃഖാർത്താ ബാലം ദൃഷ്ട്വാ മഹാവ്രതാ ..41..
ഗ്രാഹരാജ മഹാസത്വ40 ബാലകം ഹ്യേകപുത്രകമ് .
വിസൃജൈനം മഹാദംഷ്ട്ര ക്ഷിപ്രം ഭീമപരാക്രമ .42.
ഗ്രാഹ ഉവാച
യോ ദേവി ദിവസേ ഷഷ്ഠേ പ്രഥമേ സമുപൈതി മാമ് .
സ ആഹാരോ മമ പുരാ വിഹിതോ ലോകകർതൃഭിഃ ..43 ..

33 കൃത്വൈവ (വം) - ഘ. . 34 മപ്രാപ്താത്മ.. - ഘ, മപ്രാപ്യാഥ? . 35... നോ - ക. . 36 ശ്ച ജ്വാലീ. - ഘ. .
37 സ്രോതോ - ക. . 38 ഹ - ഫ. . 39 പ്തഥാ? - ഘ. . 80... ത്മഞ്ച? - ക .

സോയം മമ മഹാഭാഗേ ഷഷ്ഠേഹനി ഗിരീന്ദ്രജേ .
ബ്രഹ്മണാ പ്രഹിതോ41 നൂനം നൈനം മോക്ഷ്യേ42 കഥഞ്ചന ..44. .
ദേവ്യുവാച
യന്മയാ ഹിമവച്ഛൃങ്ഗേ ചരിതം തപ ഉത്തമമ് .
തേന ബാല43 മിമം മുഞ്ച ഗ്രാഹരാജ നമോസ്തു തേ ..45..
ഗ്രാഹ ഉവാച
മാ വ്യയം തപസോ ദേവി കാർഷീഃ ശൈലേന്ദ്രനന്ദനേ44 .
നൈനം മോചയിതും ശക്തോ ദേവരാജോപി യഃ45 സ്വയമ് ..46..
മഹ്യമീശേന തുഷ്ടേന ശർവേണോഗ്രേണ ശൂലിനാ .
അമരത്വമവധ്യത്വമക്ഷയം ബലമേവ ച ..47..
സ്വയം ഗ്രഹണമോക്ഷശ്ച ജ്ഞാനഞ്ചൈവാവ്യയം പുനഃ .
ദത്തം തതോ ബ്രവീമി ത്വാം46 നായം മോക്ഷമവാപ്സ്യതി ..48..
അഥവാ തേ കൃപാ ദേവി ഭൃശം ബാലേ ശുഭാനനേ47 .
ബ്രവീമി യത് കുരു തഥാ തതോ മോക്ഷമവാപ്സ്യതി ..49

ദേവ്യുവാച
ഗ്രാഹാധിപ വദസ്വാശു48 യത് സതാമവിഗർഹിതമ് .
തത് കൃതം നാത്ര സന്ദേഹോ മാന്യാ മേ ബ്രാഹ്മണാ49 ദൃഢമ് ..8.12.50 ..
ഗ്രാഹ ഉവാച
യത് കൃതം വൈ തപഃ കിഞ്ചിദ്ഭവത്യാ സ്വല്പമന്തതഃ50 .
തത് സർവം മേ പ്രയച്ഛസ്വ തതോ മോക്ഷമവാപ്സ്യതി ..51 ..
ദേവ്യുവാച
ജന്മപ്രഭൃതി യത് പുണ്യം മഹാഗ്രാഹ കൃതം മയാ51 .
തത്തേ സർവ മയാ ദത്തം ബാലം മുഞ്ച മമാഗ്രതഃ ..52..

41 വിഹിതോ - ക- ഘ. . 42 ന മോക്ഷ്യേഹം - ഘ., . ക്ഷേ - ക. . 43 സത്ത്വ - ഘ. . 44 ചികീർഷീർവ്യർഥമേവ ഹി - ഘ. . 45 സ - ക. . 46 ത്വാ - ക . 47 ഹതാ... - ഘ . 48 വദാമ്യാ... - ഘ. . 49 മനോ മേ ബ്രാഹ്മണേ - ഘ. . .75 0... ല്പമനന്തശഃ - ഘ. . 51 മയാ കൃതമ് - ഘ. .

സനത്കുമാര ഉവാച
പ്രജജ്വാല തതോ ഗ്രാഹസ്തപസാ തേന ബൃംഹിതഃ .
ആദിത്യ ഇവ മധ്യാഹ്നേ ദുർനിരീക്ഷ്യസ്തദാഭവത് ...53..
ഉവാച ചേദം ഹൃഷ്ടാത്മാ ദേവീം ലോകസ്യ ധാരിണീമ് .
ദേവി കിം കൃതമേതത്തേ അനിശ്ചിത്യ52 മഹാവ്രതേ ..54..
തപസോ ഹ്യർജനം ദുഃഖം തസ്യ ത്യാഗോ ന ശസ്യതേ .
ഗൃഹാണ തപ ഏതച്ച53 ബാലം ചേമം ശുചിസ്മിതേ54 ..55..
തുഷ്ടോസ്മി തേ വിപ്രഭക്ത്യാ വരം തസ്മാദ്ദദാമി തേ55 .
സാ ത്വേവമുക്താ ഗ്രാഹേണ ഉവാചേദം മഹാവ്രതാ . .56..
സുവിചിന്ത്യ56 മഹാഗ്രാഹ കൃതം ബാലസ്യ മോക്ഷണമ് .
ന വിപ്രേഭ്യസ്തപഃ ശ്രേഷ്ഠം ശ്രേഷ്ഠാ മേ ബ്രാഹ്മണാ മതാഃ ..57..
ദത്ത്വാ ചാഹം57 ന ഗൃഹ്ണാമി ഗ്രാഹേന്ദ്ര വിദിതം ഹി തേ .
ന ഹി കശ്ചിന്നരോ ഗ്രാഹ പ്രദത്തം പുനരാഹരേത് ..58..
ദത്തമേതന്മയാ തുഭ്യം നാദദാമി58 ഹി തത്പുനഃ .
ത്വയ്യേവ രമതാമേതദ്59 ബാലശ്ചായം വിമുച്യതാമ് ..59..
തഥോക്തസ്താം പ്രശസ്യാഥ60 മുക്ത്വാ61 ബാലം നമസ്യ ച .
ദേവീമാദിത്യസദ്ഭാസം62 തത്രൈവാന്തരധീയത ..8.12.60 ..
ബാലോപി സരസസ്തീരേ മുക്തോ ഗ്രാഹേണ വൈ തദാ .
സ്വപ്നലബ്ധ ഇവാർഥോ യസ്തത്രൈവാന്തരധീയത ..61. .
തപസോഥ വ്യയം മത്വാ ദേവീ ഹിമഗിരീന്ദ്രജാ .
ഭൂയ ഏവ തപഃ കർതുമാരേഭേ യതമാസ്ഥിതാ ..62..

കർതുകാമാം തപോ ഭൂയോ ജ്ഞാത്വാ താം ശംകരഃ സ്വയമ് .
പ്രോവാച വചനം വ്യാസ63 മാ കൃഥാസ്തപ ഇത്യുത64 ..63..
52 അനിവാഹ്യ - ഘ.,.. .ന്ത്യ - ക . 53 ഏവൈനം - ഘ. . 54.. .വൃതേ ഘ. . 55 വിപ്രഭക്ത്യാ വരം തസ്മാദ് ദദാമി സുവ്രതേ തവ - ഘ. . 56 സുനിശ്ചിത്യ - . 57 ഹം നഹി - ഘ. . 58... നി - ക., .. മീഹ - ഘ . 59 ത്വയൈവ വരമാഹാത്മ്യം - ഘ. . 60 പ്രസന്നോ - ഘ. . 61 ത്യക്ത്വാ - ഘ . 62... വജ്വാലം - ഘ . 63 ഭൂയോ - ഘ. .
64 ഇത്യുമേ - ഘ. .

മഹ്യമേതത്തപോ65 ദേവി ത്വയാ66 ദത്തം മഹാവ്രതേ .
തേനൈതദക്ഷയം67 തുഭ്യം ഭവിഷ്യതി സഹസ്രധാ ..64..
ഇതി ലബ്ധ്വാ വരം ദേവീ തപസോക്ഷയ്യമുത്തമമ് .
സ്വയംവരമുദീക്ഷന്തീ തസ്ഥൗ പ്രീതിയുതാ സതീ68 ..65..
ഇദം പഠേദ്യോ ഹി നരഃ സദൈവ ബാലാനുഭാവാചരണം69 ഹി ശമ്ഭോഃ .
സ ദേഹഭേദം സമവാപ്യ പൂതോ ഭവേദ് ഗണസ്തസ്യ കുമാരതുല്യഃ ..66..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ദ്വാദശോധ്യായഃ // 12

13

സനത്കുമാര ഉവാച
വിസ്തൃതേ ഹിമവത്പൃഷ്ഠേ വിമാനശതസംകുലേ .
അഭവത് സ തു കാലേന ശൈലപുത്ര്യാഃ സ്വയംവരഃ ..1..
അഥ പർവതരാജോസൗ ഹിമവാൻ ധ്യാനകോവിദഃ .
ദുഹിതുർദേവദേവേന ജ്ഞാത്വാ തദഭിമന്ത്രിതമ് ..2..
ജാനന്നപി മഹാശൈലഃ സമാചാരക്രിയേപ്സയാ .
സ്വയംവരം തതോ ദേവ്യാഃ സർവലോകേഷ്വഘോഷയത് ..3 ..
ദേവദാനവസിദ്ധാനാം സർവലോകനിവാസിനാമ് .
വൃണുയാത് പരമേശാനം സമക്ഷം യേന മേ സുതാ ..4..
തദേവ2 സുകൃതം ശ്ലാഘ്യം മമാഭ്യുദയസമ്മതമ് .
ഇതി സംചിന്ത്യ ശൈലേന്ദ്രഃ കൃത്വാ ഹൃദി മഹേശ്വരമ് ..5..
ആബ്രഹ്മകേഷു3 ലോകേഷു ദേവ്യാഃ ശൈലേന്ദ്രസത്തമഃ .
കൃത്വാ രത്നാകുലം4 ദേശം സ്വയംവരമചീകരത്5 ..6..
65 ത്വയാ - ഘ. . 66 തപോ - ഘ . 67... വമക്ഷയം - ക., വദ - ഘ. 68 പ്രീതിമുദാ യുത -ഘ . 69 വ ചവ ര ച - ധ. . 1 ഭഗ.. - ഘ. . 1.. ബം - ഘ. . 3 അപേക്ഷ്യ ലോകാൻ - ധ. . 8 കൃത്വാ വതരസ്വയം - ഘ. . 5 മഥാകരോത് - ധ .

?? അഥൈവമാഘോഷിതമാത്ര ഏവ സ്വയംവരേ വ്യാസ മഹീധ്രപുത്ര്യാഃ .

ദേവാദയഃ സർവജഗന്നിവാസാഃ സമായയുർദിവ്യഗൃഹീതവേഷാഃ6 ..7. .
പ്രഫുല്ലപദ്മാസനസന്നിവിഷ്ടഃ സിദ്ധൈർവൃതോ യോഗിഭിരപ്രമേയൈഃ7 .
വിജ്ഞാപിതസ്തേന മഹീധ്രരാജാ8 പിതാമഹസ്തത്ര സമാജഗാമ ..8..
അക്ഷ്ണാം സഹസ്രം സുരരാട് സ ബിഭ്രദ് ദിവ്യാ9ങ്ഗഹാരസ്രഗുദാത്തരൂപഃ .
ഐരാവതം സർവഗജേന്ദ്രമുഖ്യം സ്രവന്മദാസാരകൃതപ്രവാഹമ് ..9..
ആരുഹ്യ സർവാമരരാട് സ വജ്രം ബിഭ്രത്സമാഗാത് പുരതഃ സുരാണാമ് .
തേജഃ പ്രതാപാ10 ഽധികദിവ്യരൂപഃ11 പ്രോദ്ഭാസയൻ സർവദിശോ വിവസ്വാൻ ..8.13.10..
ഹൈമം വിമാനം സ ചലത്പതാക12 മാരുഹ്യ13 ആഗാത് ത്വരിതം ജവേന .
മണിപ്രദീപ്തോജ്ജ്വലകുണ്ഡലശ്ച വഹ്ന്യർകതേജഃപ്രതിമേ വിമാനേ ..11..
സമഭ്യഗാത് കശ്യപവിപ്രസൂനുരാദിത്യ ആരാദ് 14 ഭഗനാമധാരീ .
പീനാങ്ഗയഷ്ടിഃ സുകൃതാങ്ഗഃഹാരസ്തേജോബലാജ്ഞാസദൃശപ്രഭാവഃ ..12..
ദണ്ഡം സമാദായ കൃതാന്ത ആഗാദാരുഹ്യ ഭീമം മഹിഷം ജവേന .
മഹാമഹീധ്രോച്ഛ്രയ15 പീനഗാത്രഃ സ്വർണാദിരത്നാ16 ചിതചാരുവേഷഃ17 ..13..
സമീരണഃ സർവജഗദ്വിഭർത്താ വിമാനമാരുഹ്യ സമഭ്യഗാദ്ധി .
സന്താപയൻസർവസുരാസുരേ���സ്തേജോധിക18 സ്തേജസി സന്നിവിശ്യ19 ..14..
വഹ്നിഃ സമഭ്യേത്യ സുരേന്ദ്രമധ്യേ ജ്വലൻ പ്രതസ്ഥൗ വരവേഷധാരീ .
നാനാമണിപ്രജ്വലിതാങ്ഗയഷ്ടിർജഗച്ചരന്ദിവ്യവിമാനമഗ്ര്യമ് ..15..
ആരുഹ്യ സർവദ്രവിണാധിപേശഃ സ രാജരാജസ്ത്വരിതോഭ്യഗാച്ച .
ആപ്യായയൻ സർവസുരാസുരേശാൻ കാന്ത്യാ ച വേഷേണ20 ച ചാരുരൂപഃ ..16..
ജ്വലന്മഹാരത്നവിചിത്രരൂപം21 വിമാനമാരുഹ്യ ശശീ സമാഗാത് .
ശ്യാമാങ്ഗയഷ്ടിഃ സുവിചിത്രവേഷഃ സർവ22 സ്രഗാബദ്ധസുഗന്ധിമാലഃ23 ..17..

6,. ശാഃ - ഖ ഘ. . 7... യഃ - ഘ. . 8.. .ജ്ഞാ - ക. ഖ. ഘ . 9... ന്ദി - ക, ര - ക ര - ഘ. . 10 പ്രഭാവാ - ഘ. . 11... പം - ഘ. . 12 സപതാകദണ്ഡ - ഘ. . 13 ആരൂഢ - ഘ . 14... ആഗാദ് - ക. ഖ. . 15.?. ധ്രാശ്ര... - ഘ- . 16... തോ... - ഘ . 17.. ശഃ - ഖ . 18.. .പ - ഘ. . 19... വേശ്യ - ഘ.,... വേശഃ - ഖ. . 20... ഥ രൂപേണ - ഘ . 21. (ത്രി).. .താംഗം - ഖ . 22... ശീതഃ - ധ . 23... സുഗന്ധിമാല്യഃ - ഘ സുഗന്ധമാലീ - ഖ. .

താർക്ഷ്യം സമാരുഹ്യ മഹീധ്രകല്പം ഗദാധരോസൗ ത്വരിതം സമേതഃ .
തഥാശ്വിനൗ ദേവഭിഷഗ്വരൗ തൗ24 ഏകം25 വിമാനം ത്വരയാഭിരുഹ്യ ..18..
മനോഹരാവുജ്ജ്വലചാരുവേഷാവാജഗ്മതുർദേവസദഃ26 സുവീരൗ .
ശേഷഃ സഹസ്രം സ്ഫുരദഗ്നിവർണം ബിഭ്രത് ഫടാനാം ജ്വലനാർകതേജാഃ . .19..
സാർധം സ നാഗൈരപരൈർമഹാത്മാ വിമാനമാരുഹ്യ സമഭ്യഗാച്ച .
ദിതേഃ സുതാനാം ച മഹാസുരാണാം വഹ്ന്യർകശക്രാനില27 തുല്യഭാസാമ് ..8.13.20..

വരാനുരൂപം പ്രവിധായ വേഷം28 വൃന്ദം സമാഗാത് പുരതഃ സുരാണാമ് .
ഗന്ധർവരാജഃ സ ച ചാരുരൂപീ ദിവ്യാങ്ഗനോ ദിവ്യവിമാനചാരീ ..21 ..
ഗന്ധർവസംഘൈഃ സഹിതോപ്സരോഭിഃ ശക്രാജ്ഞയാ തത്ര സമാജഗാമ .
അന്യേ ച ദേവാസ്ത്രിദിവൗകസേശാഃ പൃഥക് പൃഥക് ചാരുഗൃഹീതവേഷാഃ ..22..
ആജഗ്മുരാരുഹ്യ വിമാനപൃഷ്ഠം ഗന്ധർവയക്ഷോരഗകിന്നരാശ്ച29 .
ശചീപതിസ്തത്ര സുരേന്ദ്രസംഘേ30 രാജാധികാരാധികലക്ഷ്യമൂർത്തിഃ ..23..
രാജ്ഞാം ബലൈശ്വര്യകൃതപ്രമോഹോ വൃഥാധികം യത്നമുപാചകാര31 .
ഹേതുസ്ത്രിലോകസ്യ ജഗത്പ്രസൂതി32 ര്മാതാ ച തേഷാം സസുരാസുരാണാമ് ..24..
പത്നീ ച ശംഭോഃ പുരുഷസ്യ ധാമ്നോ33 ഗീതാ പുരാണൈഃ34 പ്രകൃതിഃ പരാർഥാ .
ദക്ഷസ്യ കോപാദ് ഹിമവദ്ഗൃഹം സാ കാര്യാർഥമാഗാത് പരമേശപത്നീ ..25..
ഏവം യത35സ്താന്ന വിദുഃ സുരേശാ മോഹസ്തതസ്താൻപര ആവിവേശ .
വരാർഥമാജഗ്മു36 രതോ വിമൂഢാ ഈശേന യസ്മാദ് വ്യഥിതാഃ37 കൃതാസ്തേ ..26..
തതഃ പ്രനൃത്താഭി38 രഥാപ്സരോഭിർഗന്ധർവസംഘൈശ്ച സുഗീതശബ്ദൈഃ .
സ്ഥിതൈശ്ച നാനാവിധരൂപവേഷൈ39 ദേവാസുരാദിത്രിദിവോകസംഘൈഃ40..27..
വിമാനപൃഷ്ഠേ മണിഹേമചിത്രേ സ്ഥിതാ ചലച്ചാമരബീജിതാങ്ഗീ .
സർവർതുപുഷ്പാം41 സുസുഗന്ധമാലാം42 പ്രഗൃഹ്യ ദേവീ43 പ്രസഭം പ്രതസ്ഥേ44..28..

24 തു. - ക. ഘ. . 25... വം - ക. . 26. സഭാ - ഘ . 27... ശനി... - ഘ. . 20 ദേഹം - ഘ . 29.. ക്ഷോരഗ - ക . 30... മധ്യേ - ഖ . 31 ചചാര - ഖ. . 32... തേ - ഖ. . 33 ചാഗ്ര്യാ - ധ. . 34... ണേ - ക. ഘ. . 35 സ്വത - ഖ. . 36 തത സമാജഗ്മു - ക . 37 കുപിതാഃ - ഘ. . 38 പ്രവൃ... - ക. . 31 രോ (ഗീ)തൈശ്ച നാനാ വിദധേ (വിധ) ശരാഗൈ - ഘ . 40 ത്രിദിവേശ - ഘ. . 41... ഷ്യം - ഘ. . 42.. .ല്യ - ഘ. . 43 മാ (ബാ ?) ലാ - ഖ. . 44... സ്ഥൗ - ക. .

55
സനത്കുമാര ഉവാച
മാലാം പ്രഗൃഹ്യ ദേവ്യാന്തു സ്ഥിതായാം ദേവസംസദി .
ശക്രാദ്യൈരാഗതൈർദേവൈഃ സ്വയംവര ഉപാഗതൈഃ45 ..29..
ദേവ്യാ ജിജ്ഞാസയാ ശമ്ഭുർഭൂത്വാ പഞ്ചശിഖഃ ശിശുഃ .
ഉത്സങ്ഗതലസംസുപ്തോ ബഭൂവ സഹസാ വിഭുഃ ..8.13.3 0..
അകസ്മാദഥ തം ദേവീ ശിശും പഞ്ചശിഖം സ്ഥിതമ് .
ജ്ഞാത്വാ യോഗസമാധാനാജ്ജഹൃഷേ പ്രീതിസംയുതാ ..3 1..
അഥ സാ ശുദ്ധസംകല്പാ കാംക്ഷിതപ്രാപ്തസത്ഫലാ .
നിർവൃതേവ തദാ തസ്ഥൗ കൃത്വാ ഹൃദി തമേവ തു ..32 ..

തതോ ദൃഷ്ടവാ ശിശും ദേവാ ദേവ്യാ ഉത്സങ്ഗവർത്തിനമ് .
കോയമത്രേതി സംമന്ത്ര്യ ചുക്രുധു46 ര്ഭൃശമർദിതാഃ ..33..
വജ്രമാകാ47 രയത്തസ്യ ബാഹുമുത്ക്ഷിപ്യ വൃത്രഹാ .
സ ബാഹുരുത്ഥിത48സ്തസ്യ തഥൈവ സമതിഷ്ഠന ..34..
സ്തമ്ഭിതഃ ശിശുരൂപേണ ദേവദേവേന ശമ്ഭുനാ .
വജ്രം ക്ഷേപ്തും നോ49 ശശാക ബാഹുഞ്ചാലയിതും ന ച ..35..
ഭഗോ നാമ തതോ ദേവ ആദിത്യഃ കാശ്യപോ ബലീ .
ഉത്ക്ഷിപ്യ മുശലം ദീപ്തം ക്ഷേപ്തുമൈച്ഛദ്വിമോഹിതഃ ..36..
തസ്യാപി ഭഗവാൻ ബാഹും തഥൈവാസ്തമ്ഭയത്തദാ .
ശിരഃ പ്രകമ്പയൻ വിഷ്ണുഃ സകോപസ്തമവൈക്ഷത ..37..
തസ്യാപി ശിരസോ ദേവഃ ഖാലിത്യം പ്രചകാര ഹ .
പൂഷാ ദന്താന്ദശന്ദന്തൈഃ ശർവമൈക്ഷത മോഹിതഃ ..38..
തസ്യാപി ദശനാഃ പേതുർദൃഷ്ടമാത്രസ്യ ശമ്ഭുനാ .
യമസ്യ സ്തമ്ഭിതോ ദണ്ഡസ്തേജോ വഹ്നേഃ ശശേഃ50 പ്രഭാ ..39..

45 മു... - ഘ. . 46 ചുക്ഷുഭു - ഘ. . 87 ധാ... - ഘ. . 48 രുന്ന... - ഘ. . 49 ന - ക. ഘ . 50 ശശിന ഇതി വക്തവ്യേ ശശേരിതി ഛന്ദോഭങ്ഗഭയകൃതപ്രയോഗ ആർപത്വേന കഥംചിത്സമാധേയഃ .

ബലം വായോസ്തഥാന്യേഷാം തസ്മിൻസർവദിവൗകസാമ് .
ബലന്തേജശ്ച യോഗഞ്ച തഥൈവാസ്തമ്ഭയദ്വിഭുഃ ..8.13.40 ..
അഥ തേഷു സ്ഥിതേഷ്വേവം മന്യുമത്സു സുരേഷു തു .
ബ്രഹ്മാ പരമസംവിഗ്നോ ധ്യാനമാസ്ഥായ സാദരമ് ..41..
ബുബുധേ ദേവദേവേശമുമോത്സങ്ഗസമാസ്ഥിതമ് .
സ ബുദ്ധ്വാ51 പരമേശാനം ശീഘ്രമുത്ഥായ സാദരമ് ..42..
വവന്ദേ ചരണൗ ശമ്ഭോരസ്തുവച്ച പിതാമഹഃ.
പൗരാണൈഃ52 സാമസംഗീതൈഃ പുണ്യാഖ്യൈർഗുഹ്യനാമഭിഃ ..43..
അജസ്ത്വമമരോ ദേവഃ സ്രഷ്ടാ ഹർതാ വിഭുഃ പരഃ .
പ്രധാന53 പുരുഷസ്തത്ത്വം ബ്രഹ്മ ധ്യേയം തദക്ഷരമ്54 ..44..
അമൃതം പരമാത്മാ ച ഈശ്വരഃ കാരണം മഹത് .
ബ്രഹ്മകൃത് പ്രകൃതേഃ സ്രഷ്ടാ സർവസൃക് പരമേശ്വരഃ ..45..
ന ത്വം വൈ ദേവദേവേശ ശക്യോ ജ്ഞാതും ദിവൗകസൈഃ .
മുനിഭിർവാപി യോഗജ്ഞൈർജ്ഞാതും ദേവ ന ശക്യതേ ..46..
അപ്രമേയോ മഹാദേവ വർതസേ ത്വം സ്വലീലയാ .
മഹാസർഗേ മഹാകല്പേ ത്വമേകസ്തിഷ്ഠസി പ്രഭോ ..47..
അഹമേവ ന ജാനാമി ചേഷ്ടാം തവ മഹേശ്വര .

കഥം വിദന്തി ത്രിദശാ ഗംഭീരം ഗഹനാത്മകമ് ..48
ഇയഞ്ച പ്രകൃതിർദേവ55 സദാ തേ സൃഷ്ടികാരണമ് .
പത്നീരൂപം സമാസ്ഥായ ജഗത്കാരണമാഗതാ ..49..
നമസ്തുഭ്യം സദേശാന ദേവ്യാശ്ചൈവ സദാ നമഃ .
പ്രസാദാത്തവ ദേവേശ നിയോഗാച്ച മയാ പ്രജാഃ ..8.13.50 ..
ദേവാദ്യാസ്ത ഇമേ സൃഷ്ടാ മൂഢാസ്ത്വദ്യോഗമോഹിതാഃ .
കുരു പ്രസാദമേതേഷാം യഥാപൂർവം ഭവന്ത്വിമേ ..51..
തത ഏവം തദാ ബ്രഹ്മാ വിജ്ഞാപ്യ പരമേശ്വരമ് .
സ്തമ്ഭിതാൻസർവദേ□□□സ്താനിദമാഹ മഹാദ്യുതിഃ ..52..
51 ജ്ഞാത്വാ - ഘ. 52 കീർതനൈഃ ക. 53. . തം - ക. 54... യമ് - ക 55. . .വീ - ഘ

57
മൂഢാഃ സ്ഥ ദേവതാഃ സർവേ56 നൈനം ബുദ്ധ്യഥ57 ശംകരമ് .
ദേവദേവമിഹായാതം മമൈവോത്പത്തികാരണമ് ..52..
അയം രുദ്രോ മഹാദേവഃ ശർവോ ഭീമഃ കപർദ്ദവാൻ58 .
ഉഗ്ര ഈശാന ആത്മാ ച അജഃ ശംകര ഏവ ച ..53 ..
ദേവദേവഃ പരം ധാമ ഈശഃ പശുപതിഃ പതിഃ .
ജഗത്സ്രഷ്ടാ ജഗദ്ധർതാ ജഗത്സംസ്ഥിതികാരണമ് 59 ..54..
ഗച്ഛധ്വം ശരണം ശീഘ്രമേത60 മേവാമരേശ്വരാഃ .
സാർധ മയൈവ ദേവേശം പരമാത്മാന61 മവ്യയമ് ..55..
ബ്രഹ്മണോ വചനം ശ്രുത്വാ ദേവോ നാരായണഃ പ്രഭുഃ .
പ്രഹസ്യ വിബുധാൻ സർവാൻ ബോധയാമാസ ലോകപാഃ ..56..
ഏവമേവ ന സന്ദേഹോ യഥാഹ പദ്മസംഭവഃ .
പൂർവസർഗേ നു വിബുധാ മയാ സാർധം മഹേശ്വരഃ ..57..
ബഹുരൂപേണ രൂപേണ ജഗദ് വ്യാപ്യ വ്യവസ്ഥിതഃ .
തസ്മാത് സർവാത്മനാ ഭൂത്വാ ഗച്ഛധ്വം ശരണം ഹരമ് ..58..
തതസ്തേ സ്തമ്ഭിതാഃ സർവേ തഥൈവ ത്രിദിവൗകസഃ .
പ്രണേമുർമനസാ ശർവം ഭാവശുദ്ധേന ചേതസാ ..59..
അഥ തേഷാം പ്രസന്നോഭൂദ് ദേവദേവോ മഹേശ്വരഃ .
യഥാപൂർവം ചകാരാശു ദേവതാനാം തനൂസ്തദാ62 ..8.13.60..
തത ഏവം പ്രവൃത്തേ തു സർവദേവനിവാരണേ63 .
വപുശ്ചകാര ദേവേശസ്ത്ര്യക്ഷം പരമമദ്ഭുതമ് . .61..
തേജസാ യസ്യ64 ദേവാസ്തേ ചക്ഷുരഭ്യർഥയൻ65 വിഭുമ് .
തേഭ്യഃ പരമകം ചക്ഷുഃ സ്വവപുർദൃഷ്ടിശക്തിമത്66 ..62..
പ്രാദാത് പരമദേവേശഃ അപശ്യംസ്തേ തദാ പ്രഭുമ് .

തേ ദൃഷ്ടവാ പരമേശാനം തൃതീയേക്ഷണധാരിണമ് ..63 ..
6 സർവാഃ - ഘ. . 57.. .ത - ക. ഘ. . 58.. ർദ്ദിമാൻ - ക. . 59... ണ. - ക- . 60... വ - ക., ത - ഘ. . 61 ... നന്ദ - ഘ. . 62.. .ഥാ - ഘ. . 63 .. ണമ് - ഘ . 64 ത... - ഘ. . 65 രപ്രാ... - ക. ഘ. . 66.. .മാൻ - ക. .

ബ്രഹ്മാദ്യാ നേമിരേ തൂർണ്ണം സർവ ഏവ സുരേശ്വരാഃ .
തസ്യ ദേവീ തദാ ഹൃഷ്ടാ സമക്ഷം ത്രിദിവൗകസാമ് . .64..
പാദയോഃ സ്ഥാപയാമാസ സ്രഗ്മാലാമമിതദ്യുതേഃ .
സാധു സാധ്വിതി സംപ്രോച്യ67 ദേവതാസ്തേ പുനർവിഭുമ് . .65. .
സഹ ദേവ്യാ68 നമശ്ചക്രുഃ ശിരോഭിർഭൂതലാശ്രിതൈഃ .
അഥാസ്മിന്നന്തരേ വ്യാസ ബ്രഹ്മാ ലോകപിതാമഹഃ ..66..
ഹിമവന്തം മഹാശൈലമിദമാഹ മഹാദ്യുതിഃ .
ശ്ലാഘ്യഃ പൂജ്യശ്ച വന്ദ്യശ്ച സർവേഷാം നസ്ത്വമേവ ഹി ..67. .
ശർവേണ സഹ സംബന്ധോ യസ്യ തേ ഭൂദയം മഹാൻ .
ക്രിയതാഞ്ചാശു ഉദ്വാഹഃ കിമർഥം സ്ഥീയതേ69 പരമ് ..68. .
തതഃ പ്രണമ്യ ഹിമവാൻ തം ദേവം പ്രത്യഭാഷത .
ത്വമേവ കാരണം ദേവ യേന ശർവോദയന്മമ70 . .69. .
പ്രസാദഃ സഹസോത്പന്നോ ഹേതുശ്ചാപി ത്വമേവ ഹി .
ഉദ്വാഹന്തു യഥായോഗ്യം71 തദ്വിധത്സ്വ പിതാമഹ ..8.13.70 . .
തത ഏവം വചഃ ശ്രുത്വാ ഗിരിരാജഃ72 പിതാമഹഃ .
ഉദ്വാഹഃ ക്രിയതാം ദേവ73 ഇതി ദേവമുവാച ഹ ..71 . .
തമാഹ ശങ്കരോ ദേവം യഥേഷ്ടമിതി ലോകപമ് .
തത്ക്ഷണാച്ച തതോ വ്യാസ ബ്രഹ്മണാ കല്പിതം പുരമ്74 ..72 ..
ഉദ്വാഹാർഥം മഹേശസ്യ നാനാരത്നോപശോഭിതമ് .
രത്നാനി മണയശ്ചിത്രാ ഹേമ മൗക്തികമേവ ച . .73 ..
മൂർത്തിമന്ത ഉപാഗമ്യ75 അലഞ്ചക്രുഃ പുരോത്തമമ് .
ചിത്രാ മാരകതീ ഭൂമിഃ സൗവർണസ്തമ്ഭശോഭിതാ . .74. .
ഭാമയസ്ഫാടികാഭിത്തി76 ര്മുക്താഹാരപ്രലമ്ബിതാ .
തസ്മിൻ ശിവപുരേ77 രമ്യേ ഉദ്വാഹാർഥം വിനിർമിതേ . .75..
67 സംപൂജ്യ - ഘ. . 68... വാ - ഘ. . 69 സ്ഥിതയേ - ക. . 70... യം - ഗ. ക. ഘ. . 71 വിവാഹം തവ ജാമാതൃക് (തുഃ?) - ഘ. . 72... ജ്ഞഃ - ക. . 73 ക്രിയതാം ദേവ ഉദ്വാഹ - ഘ. . 74 പുരാ - ഘ. . 75 മു... - ക. ഘ. . 76 ഭാസസ്ഫടികഭിത്തീഭി - ക. . 77 രതി... - ഘ. .

ശുശുഭേ ദേവദേവസ്യ മഹേശസ്യ മഹാത്മനഃ .

സോമാദിത്യൗ78 സമം തത്രാ79 ഭാസയേതാം80 മഹാമഹീമ് . .76 ..
സൗരഭേയം മനോരമ്യം ഗന്ധമാദായ81 മാരുതഃ .
പ്രവവൗ സുഖസംസ്പർശ ഈശേ ഭക്തിം പ്രദർശയൻ82 ..77..
സമുദ്രാസ്തത്ര ചത്വാരഃ ശക്രാദ്യാശ്ച സുരോത്തമാഃ .
ദേവനദ്യോ മഹാനദ്യഃ സിദ്ധാ മുനയ ഏവ ച ..78. .
ഗന്ധർവാപ്സരസഃ സർവേ നാഗാ യക്ഷാഃ സരാക്ഷസാഃ .
ഗുഹ്യകാഃ ഖേചരാശ്ചാന്യേ കിന്നരാ ദേവചാരണാഃ83 ..79...
തുമ്ബുരുർനാരദോ ഹാഹാ ഹൂഹൂശ്ചൈവ തു സാമഗാഃ84 ..
രത്നാന്യാദായ വാദ്യാംശ്ച തത്രാജഗ്മുർമുദാ യുതാഃ85 ..8.13.8 0 ..
ഋഷയഃ കൃത്സ്നശസ്തത്ര വേദഗീതാൻ തപോധനാഃ86 .
പുണ്യാൻ വൈവാഹികാൻ മന്ത്രാൻ ജേപുഃ സംഹൃഷ്ടമാനസാഃ . .8 1 ..
ജഗതോ87 മാതരഃ സർവാ ദേവകന്യാശ്ച കൃത്സ്നശഃ88 .
ഗായന്തി ഹൃഷിതാഃ സർവാ89 ഉദ്വാഹേ പരമേഷ്ഠിനഃ ..82..
ഋതവഃ ഷട് സമം തത്ര നാനാഗന്ധ90 സുഖാവഹാഃ .
ഉദ്വാഹഃ ശങ്കരസ്യേതി മൂത്തിമന്ത ഉപസ്ഥിതാഃ . .83 . .
നീലജീമൂതസംഘാതമന്ദ്രധ്വാനപ്രഹർഷിതൈഃ .
കേകായമാനൈഃ ശിഖിഭിർനൃത്യമാനൈശ്ച സർവശഃ . .84. .
വിലോലപിങ്ഗലസ്പഷ്ടവിദ്യുല്ലേഖാവഭാസിതാ .
കുമുദാപീതശുക്ലാഭിർബലാകാഭിശ്ച ശോഭിതാ ..85..
പ്രത്യഗ്രസംജാതശിലീന്ധ്രകന്ദലാ ലതാ ദ്രുമാഭ്യുദ്ഗതചാരുപല്ലവാ . ശുഭാമ്ബു91ധാരാപ്രണയപ്രബോധിതൈ92 ര്മദാലസൈർഭേകഗണൈശ്ച നാദിതാ ..86. .

78..? തൈ്യഃ - ക. . 79 തത്ര - ക. ഘ. . 80?. .യന്തോ - ക.,.?. യന്തൗ - ഘ. . 81... മാഘ്രായ - ക. ഘ. . 82 പ്രസാദ... - ക. . 83 ചാരിണഃ - ഘ., വാരണാഃ - ക. . 84 സഭാഗതാഃ - - ഘ. . 85 സ്തദാ പുരം - ക. . 86 സ്തപോ... - ഘ. . 87 സംഗതാ - ഘ . 88 സർവശഃ - ഘ. . 89... ര്വേ - ഘ. . 90... ധാഃ - ഘ . 91 സുധാ... - ഘ. . 92 പ്രലയപ്രബോധിതൈഃ... - ഘ. .

60

പ്രിയേഷു മാനോന്നതമാനസാനാം സുനിശ്ചിതാനാമപി കാമിനീനാമ് .
മയൂരകേകാഭിരുതൈഃ ക്ഷണേന മനോഹരൈർമാനവിഭങ്ഗകർത്രീ . .87 . .
തഥാ ത്രിവർണോജ്ജ്വലചാരുമൂർതിനാ ശശാങ്കലേഖാകുടിലേന സർവതഃ .
പയോദസംഘാതസമീപവർത്തിനാ മഹേന്ദ്രചാപേന ഭൃശം വിരാജിതാ ..88. .
വിചിത്രപുഷ്പസ്പർശാത് സുഗന്ധിഭി93 ര്ഘനാമ്ബുസംപൃക്തതയാ94 സുശീതലൈഃ .

വികമ്പയന്തീ95 പവനൈർമനോഹരൈഃ സുരാ96 ങ്ഗനാനാമലകാവലീഃ ശുഭാഃ ..89. ഗർജത്പയോദസ്ഥഗിതേന്ദുബിമ്ബാ നവാമ്ബുസേകോദ്ഗതചാരുദൂർവാ97 . നിരീക്ഷിതാ സാദരമുത്സുകാഭിർനിഃശ്വാസധൂമ്രം98 പഥികാങ്ഗനാഭിഃ . . 8.13.90 ..
ഹംസനൂപുരശബ്ദാഢ്യാ സമുന്നതപയോധരാ .
ചലദ്വിദ്യുല്ലതാകാഞ്ചീ99 സ്പഷ്ടപദ്മവിലോചനാ ..9 1 . .
അസിതജലദവൃന്ദധ്വാനവിത്രസ്തഹംസാ
വിമലസലിലധാരാപാതതാമ്രോത്പലാഗ്രാ .
സുരഭികുസുമരേണുക്ലൃപ്തസർവാങ്ഗശോഭാ
ഗിരിദുഹിതൃ100 വിവാഹേ പ്രാവൃഡാഗാദ്വിഭൂത്യൈ . .92 . .
മേഘകഞ്ചുകനിർമുക്താ പദ്മകോശോദ്ഗതസ്തനീ .
ഹംസനൂപുരനിർഹ്രാദാ101 സർവരമ്യദിഗന്തരാ ..93 . .
വിസ്തീർണപുലിനശ്രോണീ കൂജത്സാരസമേഖലാ .
പ്രഫുല്ലേ102 ന്ദീവരാഭോഗവിലോചനമനോഹരാ . .94. .
പക്വബിമ്ബാധരപുടാ കുന്ദദന്തപ്രഹാസിനീ .
നവശ്യാമാലതാശ്യാമരോമരാജി103 പരിഷ്കൃതാ . .95. .
ചന്ദ്രാംശുഹാരവര്യേണ സൗധോരഃസ്ഥലസർപിണാ .
പ്രഹ്ലാദയന്തീ ചേതാംസി സർവേഷാം ത്രിദിവൗകസാമ് ..96 . .
പ്രമദാലികുലോ104 ദ്ഗീതമധുരസ്വന105 ഭാഷിണീ .
ചലത്കുമുദസംഘാതചാരുകുണ്ഡലശോഭിനീ106 . .97. .

93 ച്ഛുഗന്ധി ... - ക. . 94 സപക.ം?. - ക., ഭയാത്... - ഘ . 95 വികല്പ... - ഘ. . 96 പുരാ - ഘ. . 97 പ... - ഘ . 98... മ്രാ - ഘ . 99 വി (ജ?) ഹ്വാ - ഘ . 100.. തു - ക. . 1. 1... ദ - ക. . 102 പുഷ്കരേ - ഘ. . 103... ജീ - ക ഘ . 104 സമദാസീഗണോ. - ഘ. . 105... ര - ഘ. . 106... താ - ഘ .

രക്താശോകാഗ്രശാഖോത്ഥപല്ലവാങ്ങുലിധാരിണീ .
തത്പുഷ്പസംചയമയൈർവാസോഭിഃ സമലംകൃതാ ..98 . .
രക്തോത്പലാഗ്രചരണാ ജാതീപുഷ്പനഖാവലീ .
കദലീസ്തമ്ഭചാരൂരുഃ ശശാങ്കവദനാ ശുഭാ107 . .99..
പദ്മകിഞ്ജൽകസംപൃക്ത108 പവനപ്രകരൈഃ109 സുരാൻ110 .
പ്രേമ്ണാ സ്പൃശന്തീ കാന്തേവ ശരദാഗാന്മനോരമാ ..8.13.1 00 . .
നിർമുക്താ111 സിതമേഘകഞ്ചുകപുടാ പൂർണേന്ദുബിമ്ബാനനാ
നീലാമ്ഭോജവിലോചനാബ്മുകുല112 പ്രോദ്ഭിന്നചാരുസ്തനോ .
നാനാപുഷ്പരജഃസുഗന്ധിപവനാ113 ഏം ഏ പ്രഹ്ലാദനീ ചേതസാമ്
തത്രാഗാത്114 കലഹംസനൂപുരരവാ ദേവ്യാ വിവാഹേ ശരത്115 . . 101 . .
അത്യർഥശീതലാംഭോഭിഃ പ്ലാവയന്തൗ ഗിരേഃ ശിലാഃ .

ഋതൂ ഹേമന്തശിശിരാ116 വാജഗ്മതുരഭിദ്യുതീ117 .. 102 ..
താഭ്യാമൃതുഭ്യാം പ്രാപ്താഭ്യാം ഹിമവാൻ സ നഗോത്തമഃ .
പ്രാലേയചൂർണവർഷിഭ്യാം ക്ഷിപ്രം രൗപ്യ ഇവാബഭൗ .. 103 ..
തേന പ്രാലേയവർഷേണ ഘനേനേ സ ഹിമാചലഃ .
ശോഭനേന118 തദാ രേജേ ക്ഷീരോദ ഇവ സാഗരഃ . . 1 04. .
ഹിമസ്ഥാനേഷു ഹേമന്തോ119 ര്പ്യ നാശയാമാസ പാദപാൻ .
സാധൂപചാരാൻ സഹസാകൃതാർഥ ഇവ ദുർജനഃ . . 10 5. .
പ്രാലേയപടലച്ഛന്നൈഃ ശൃങ്ഗൈഃ സ120 ശുശുഭേ നഗഃ .
ഛത്രൈരിവ മഹാഭോഗൈഃ പാണ്ഡരൈഃ പൃഥിവീപതിഃ . .1 06 . .
പാണ്ഡരാണി വിശാലാനി ശ്രീമന്തി സുഭഗാനി ച .
അദ്രിശൃങ്ഗാണി തുങ്ഗാനി121 സൗധാനീവ ചകാശിരേ . . 1 07. .
തസ്യാചലേന്ദ്രസ്യ ദരീഷ്വതീവ വിചിത്രസാരങ്122 കുതാകുലാസു .
പ്രാലേയധാരാഃ ശശിപാദഗൗരാ ഗോക്ഷീരധാരാ ഇവ സന്നിപേതുഃ . .1 08 . .

107 തഥാ - ക. . 108 സയുക്താ - ഘ. . 109 പദ്മവ്യഗ്രകരാ- - ഘ . 110 ശുഭാ - ഘ. . 111.. നിമുക്തോജ്കി? ത - ഘ. . 112 കുമുദ - ഘ. . 113... ന - ക. ഘ. . 114 തദ്യോഗാത് - ഘ . 115 സ്വയമ് - ഘ. . 116 ശിശിരഹേമന്താ - ക. ഘ . 117 രതി... - ക ഘ. . 118 അഗാധനേ (ധേന?) - ഘ. . 119 ഹിമവാൻ - ഗ ക. ഘ. . 120 സം - ഘ. . 121 തുങ്ഗാനി ചാദ്രിശൃംഗാണി - ഘ. . 122 ശാർദൂല - ഘ. .

ബഹുകുസുമരജോഭിരുത്കരാങ്ഗാ123 ഹിമകണസങ്ഗസു124 ശീതലാഃ സമീരാഃ .
വവുരമരഗണേശ്വരാമ്ബരാണി പ്രതനുതമാനി ശനൈർവികമ്പയന്തഃ . . 109 . .
വിധൂതരൂ125 ക്ഷാനീലവീതദോഷഃ126 പ്രോദ്ഭിന്നചൂതാങ്കുരകർണപൂരഃ .
വസന്തകാലശ്ച തമദ്രിപുത്രീസേവാർഥമാഗാദ്ധിമവന്തമാശു127 . . 8.13.110 ..
തസ്മിന്നൃതാവദ്രിസുതാവിവാഹസിഷേവയാ തം ഗിരിമഭ്യുപേതേ .
പ്രാദുർബഭൂവുഃ കുസുമാവതംസാഃ സമന്തതഃ പാദപഗുല്മഷണ്ഡാഃ ..1 11 ..
വവുഃ സുഗന്ധാഃ സുഭഗാഃ സുശീതാ വിചിത്രപുഷ്പാഗ്ര128 രജോത്കരാങ്ഗാഃ .
മനോഭവോദ്രേകകരാഃ129 സുരാണാം സുരങ്ഗനാനാഞ്ച മുഹുഃ സമീരാഃ ..1 1 2. .
സ്വച്ഛാമ്ബുപൂർണാശ്ച തഥാ നലിന്യഃ പദ്മോത്പലാനാം കുസുമൈരുപേതാഃ 130 .
ഈഷത്സമുദ്ഭിന്നപയോധരാഗ്രാ നാര്യോ യഥാ രമ്യതമാ ബഭൂവുഃ . .1 13 ..
ഋതോഃ സ്വഭാവാച്ച മദോദ്ഭവാച്ച ഫുല്ലാസു ശാഖാസു നിലീനപക്ഷാഃ .
ശ്രോത്രാഭിരാമം ത്രിദശാങ്ഗനാനാം പുംസ്കോകിലാശ്ചാവികലം131 വിനേദുഃ . .1 14..
നാത്യുഷ്ണശീതാനി സരഃപയാംസി കിഞ്ജൽകചൂർണൈഃ കപിലീകൃതാനി 132 .
ചക്രാഹ്വയുഗ്മൈരുപനാദിതാനി പപുഃ പ്രഹൃഷ്ടാഃ സുരദന്തിമുഖ്യാഃ . . 115 . .
പ്രിയംഗുസംവൃതവരഃ വൃ□□□ശ്ചാപി പ്രിയതരഃ . (?)

തർജയന്ത ഇവാന്യോന്യം മഞ്ജരീഭിശ്ചകാശിരേ133 ..1 1 6..
ഹിമശുക്ലേഷു ശൃങ്ഗേഷു തിലകാഃ കുസുമോത്കരാഃ134 .
ശുശു - -135 കാര്യമുദ്ദിശ്യ വൃദ്ധാ ഇവ സമാഗതാഃ . . 1 17. .
ഫുല്ലാശോകലതാസ്തത്ര രേജിരേ ശാലസംശ്രിതാഃ 136 .
കാമിന്യ ഇവ കാന്താനാം കണ്ഠാലമ്ബിതമൂർത്തയഃ 137 .. 118 . .
സമദാലികുലോദ്ഗീതലതാകുസുമസംചയാഃ .
പരസ്പരം ഹി മാലത്യോ ഭാഷന്ത്യ ഇവ രേജിരേ .. 119 ..

123 രാവൃതാങ്ഗാ - ഘ. . 124. മ - ഘ. . 125 വ്യ.. - ഘ. . 126 ശീതദോഷഃ - ഘ. . 127... ശു - ക. . 128 പുഷ്പൗഗ്ര - ഘ. . 129 ന്മേഷ.?. - ഘ. . 130 സ്വകുലം... - ഘ. . 131 തി.. - ക. ഘ. . 132 കലുഷീ... - ഘ. . 133 ര്ബഭാഷിരേ - ഘ- . 134 കുമുദോത്കരാഃ - ക. . 135 ശിശുഭിഃ - ഘ. . 136 സാല - ക. . 137 ബാഹവഃ - ഘ. .

63
നീലാനി നീലാമ്ബുരുഹൈഃ പയാംസി ഗൗരാണി ഗൗരൈശ്ച മൃണാലദണ്ഡൈഃ .
തഥൈവ ചിത്രാണി138 ഭൃശം കൃതാനി മത്തദ്വിരേഫാർധവിദഷ്ടപത്രൈഃ139 . . 8.13.120 . .
ഹൈമാനി വിസ്തീർണജലേഷു കേഷുചിന്നിരന്തരം മാരകതാനി കേഷുചിത് .
വൈദൂര്യനാലാനി സരസ്സു കേഷുചിത് പ്രജജ്ഞിരേ പദ്മവനാനി സർവതഃ .. 121 ..
വാപ്യസ്തത്രാഭവൻ രമ്യാഃ കമലോത്പലഭൂഷിതാഃ .
നാനാവിഹങ്ഗസംഘുഷ്ടാ140 ഹേമസോപാനപംക്തയഃ . .1 22 ..
ശൃങ്ഗാണി തസ്യ തു ഗിരേഃ കർണികാരൈഃ സുപുഷ്പിതൈഃ .
സമുച്ഛ്രിതാന്യവിരലൈ141ർഹൈമാനീവ ബഭുർമുനേ . .1 23 ..
ഈഷദുദ്ഭിന്നകുസുമൈഃ പാടലൈ142ശ്ചാപി പാടലാ143 .
സംബഭൂവുർദിശഃ സർവാഃ പവനാകമ്പിമൂർത്തിഭിഃ144 ..1 24. .
കൃഷ്ണാഞ്ജനാദ്രിശൃങ്ഗാഭാ നീലാശോകമഹീരുഹാഃ .
ഗിരൗ വവൃധിരേ ഫുല്ലാഃ സ്പർധയേവ 145 പരസ്പരമ് . .1 25 . .
ചഞ്ചരീകവിഘുഷ്ടാനി146 കിംശുകാനാം വനാനി ച .
പർവതസ്യ നിതമ്ബേഷു സർവേഷ്വേവാഭിജജ്ഞിരേ147 . . 126 ..
തമാലഗുല്മൈസ്തസ്യാസീച്ഛോഭാ ഹിമവതസ്തദാ .
നീലജീമൂതസംഘാതൈർനിലീനൈരിവ സന്ധിഷു .. 1 27. .
നികാമപുഷ്പൈഃ148 സുവിശാലശാഖൈഃ സമുച്ഛ്രിതൈശ്ചമ്പകപാദപൈശ്ച .
പ്രമത്തപുംസ്കോകിലസംപ്രലാപൈ149 ർഹിമാചലോതീവ തദാ രരാജ . . 128 . .
ശ്രുത്വാ ശബ്ദാ150 നൃതുമദകലാൻ151 സർവതഃ കോകിലാനാമ്
ചഞ്ചത്പക്ഷാഃ സുമധുരരുതം നീലകണ്ഠാ വിനേദുഃ .

തേഷാം ശബ്ദൈരുപചിതബലഃ പുഷ്പചാപേഷുഹസ്തഃ
സജ്ജീഭൂതസ്ത്രിദശവനിതാ വേദ്ധുമങ്ഗേഷ്വനങ്ഗഃ . .1 29 ..
പടുസൂര്യാതപശ്ചാപി പ്രായഃ സോഷ്ണജലാശയഃ .
ദേവീവിവാഹസേവാർഥം152 ഗ്രീഷ്മ ആഗാദ്ധിമാചലമ് .. 8.13.130 . .

138 രക്താനി രക്തൈശ്ച - ഘ. . 139 വിദഹ്യമാലൈഃ - ഘ. . 140.. മസംയുക്താ - ഘ., ഷ്ട -ക 141 സമുത്സ്യ -ഘ . 142.. .കുമുഭാഃ പാദപാഃ.. ഘ. . 143 - ധിപാടലാ - ഘ . 144 മൂർത്തയഃ - ഘ. . 145... യാ ച - ഘ. . 146 വിപുഷ്ടാനി - ഘ. . 147 തസ്മിൻകാലേ ഗിരീശസ്യ സർവസ്ഥാനേഥ.?. - ഘ. . 148 നിമീല... - ഘ. . 149 പുംസ്കോകിലാനാം ച തഥാ... - ഘ. . 150ദം ശ0 - ക. ഘ . 151 കല - ക.ഘ . 152 സമയേ - ഘ .

സ ചാപി തരുഭിസ്തത്ര ബഹുഭിഃ കുസുമോത്കരൈഃ .
ശോഭയാമാസ ശൃങ്ഗാണി പ്രാലേയാദ്രേഃ സമന്തതഃ ..13 1..
തസ്യാപി ച ഋതോസ്തത്ര വായവഃ സുമനോഹരാഃ .
വവുഃ പാടലവിസ്തീർണകദമ്ബാർജുനഗന്ധിനഃ ..132..
വാപ്യഃ പ്രഫുല്ലപദ്മൗഘാഃ കേസരാരുണമൂർത്തയഃ .
അഭവൻ തടസംഘുഷ്ടകലഹംസകദമ്ബകാഃ ..1 33..
തഥാ കുരബകാശ്ചാപി153 കുസുമാപാണ്ഡുമൂർതയഃ .
സർവേഷു ജജ്ഞുഃ154 ശൃങ്ഗേഷു ഭ്രമരാവലിസേവിതാഃ ..1 34..
ബകുലാശ്ച നിതമ്ബേഷു വിശാലേഷു മഹീഭൃതഃ .
ഉത്സസർജുർമനോജ്ഞാനി കുസുമാനി സമന്തതഃ .. 1 35..
ഇതി കുസുമവിചിത്രസർവവേഷാ155 വിവിധവിഹങ്ഗമനാദരമ്യദേശാഃ .
ഹിമഗിരിതനയാവിവാഹഭൂത്യൈ ഷഡുപയയുർഋതവോ മുനിപ്രവീര ..136..
തത ഏവം156 പ്രവൃത്തേ തു സർവഭൂതസമാഗമേ .
നാനാവാദ്യസമാകീർണേ ബ്രഹ്മാ മമ പിതാ സ്വയമ് ..137..
ശൈലപുത്രീമലംകൃത്യ യോഗാ157 ഭരണസംപദാ .
പുരം പ്രവേശയാമാസ.. .യ158 മാദായ ലോകവിത് ..138..
തതസ്തു പുനരേവേശം159   ബ്രഹ്മാ വ്യജ്ഞാപയദ്വിഭുമ് .
ഹവിർജുഹോമി വഹ്നൗ തു ഉപാധ്യായപദേ സ്ഥിതഃ ..139..
ദദാസി മഹ്യം യദ്യാജ്ഞാം കർതവ്യോയം ക്രിയാവിധിഃ .
തമാഹ ശങ്കരോ ദേവം ദേവദേവോ ജഗത്പതിഃ . .8.13.140..
യത്ത്വദിഷ്ടം160 സുരേശാന തത്കുരുഷ്വ യഥേപ്സിതമ്161 .
കർതാസ്മി വചനം സർവം ബ്ര[illegible]സ്തവ ജഗദ്വിഭോഃ162 ..141 ..

153... ന്യേ- ഘ. . 154 ജജ്ഞേ - ക., നഗ... - ഘ. . 155... വൃക്ഷാ - ഘ. . 156 തത്രോത്സവേ - ഘ. . 157 യോഗ്യാ(?) . 158 ശ്രയ (?) - ഘ. . 159 ദേവേശം - ക. . 160 യദ്യ... - ക. . 161 4.. യഥോചി... - ഘ. . 162... ഭോ- ഘ .

തതഃ പ്രണമ്യ ഹൃഷ്ടാത്മാ ബ്രഹ്മാ ലോകപിതാമഹഃ .
ഹസ്തം ദേവസ്യ ദേവ്യാശ്ച163 യോഗബന്ധേ യുയോജ ഹ .. 142. .
ജ്വലനശ്ച164 സ്വയം തത്ര165 കൃതാഞ്ജലിരുപ166സ്ഥിതഃ167
ശ്രുതിഗീതൈർമഹാമന്ത്രൈർമൂർതിമദ്ഭിരുപസ്ഥിതൈഃ . . 143 ..
യഥോക്തവിധിനാ ഹുത്വാ സർപിസ്തദമൃത ച ഹി168 .
ത്രിശ്ച169 തം ജ്വലനം ദേവം കാരയിത്വാ പ്രദക്ഷിണമ് . . 144..
മുക്ത്വാ170 ഹസ്തസമായോഗം സഹിതഃ171 സർവദേവതൈഃ172 .
സുതൈശ്ച മാനസൈഃ സർവൈഃ173 പ്രഹൃഷ്ടേനാന്തരാത്മനാ . . 145 ..
വൃത്തേ ഉദ്വാഹകാര്യേ174 തു പ്രണനാമ വൃഷധ്വജമ് .
യോഗേനൈവ തയോർവ്യാസ തദോമാപരമേശയോഃ . . 146..
ഉദ്വാഹഃ സ പരോ വൃത്തോ യം ദേവാ ന വിദുഃ ക്വചിത് .
ഇതി തേ സർവമാഖ്യാതം സ്വയംവരമിദം ശുഭമ് .
ഉദ്വാഹശ്ചൈവ ദേവസ്യ ശൃണ്വതഃ പരമാദ്ഭുതമ് . . 147..
-ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഉമാപരിണയനം നാമ ത്രയോദശോധ്യായഃ //13

14

സനത്കുമാര ഉവാച
അഥ വൃത്തേ വിവാഹേ തു ഭവസ്യാമിതതേജസഃ .
പ്രഹർഷമതുലം ഗത്വാ ദേവാഃ സഹ പിതാമഹാഃ1 . . 1 . .
തുഷ്ടുവുർവാഗ്ഭിരിഷ്ടാഭിഃ പ്രണമന്തോ മഹേശ്വരമ് .
നമഃ പർവതലിങ്ഗായ പർവതേശായ വൈ നമഃ . .2 . .
നമഃ പവനവേഗായ വിരൂപായാജിതായ ച .
നമഃ ക്ലേശവിനാശായ ദാത്രേ ച ശുഭസമ്പദാമ് . . 3 . .

163 വൈ ദേവദേവസ്യ - ഘ . 164 ശ്ച - ക. . 165 കൃത്വാ - ക. . 166 മുപ... - ക. . 167... ത - ക. . 168 ഹവിഃ - ഘ. . 169 ത്രിഷു - ഘ. . 170 സ്തുത്വാ - ഘ. . 171 ഹസിത ഘ. . 172 സർവദൈവതൈഃ- ഘ. . 103 സിദ്ധൈഃ - ഘ . 174... ലേ - ക. ഘൻ .
1 ദേവതാഃ സപിതാമഹാഃ - ഘ. .

നമോ നീലശിഖണ്ഡായ അമ്ബികാപതയേ നമഃ .
നമഃ പവനരൂപായ ശതരൂപായ വൈ നമഃ . .4. .
നമോ ഭൈരവരൂപായ വിരൂപനയനായ2 ച .

നമഃ സഹസ്രനേത്രായ സഹസ്രചരണായ ച . .5 ..
നമോ വേദരഹസ്യായ വേദാങ്ഗായ3 നമോ നമഃ .
വിഷ്ടമ്ഭനായ4 ശക്രസ്യ5 ബാഹോ6ര്വേദാങ്കുരായ ച . .6 . .
ചരാചരാധിപതയേ ശമനായ നമോ നമഃ .
സലിലേശയലിങ്ഗായ യുഗാന്തായതലിങ്ഗിനേ7 . .7..
നമഃ കപാലമാലായ കപാലസ്രഗ്വിണേ നമഃ .
നമഃ കപാലഹസ്തായ ദംഷ്ട്രിണേ ഗദിനേ8 നമഃ ..8..
നമസ്ത്രൈലോക്യനാഥായ9 സപ്തലോകനതായ10 ച .
നമഃ ഖട്വാങ്ഗഹസ്തായ പ്രമഥാർത്തിഹരായ ച ..9..
നമോ യജ്ഞശിരോഹർത്രേ കൃഷ്ണകേശാ11പഹാരിണേ .
ഭഗനേത്രനിപാതായ പൂഷ്ണോ ദന്തഹരായ ച . . 8.14.10 . .
നമഃ പിനാകശൂലാസിഖഡ്ഗമുദ്ഗരധാരിണേ .
നമോസ്തു കാലകാലായ തൃതീയനയനായ12 ച .. 11 ..
അന്തകാന്തകൃതേ ചൈവ നമഃ പർവതവാസിനേ .
സുവർണരേതസേ ചൈവ ശംഖകുണ്ഡലധാരിണേ . . 1 2. .
വാഡ്വലേ(?) ര്യോഗനാശായ യോഗിനാം ഗുരവേ നമഃ .
ശശാങ്കാദിത്യനേത്രായ ലലാടനയനായ ച . . 13 ..
നമഃ ശ്മശാനരതയേ ശ്മശാനവരദായ ച .
നമോ ദൈവതനാഥായ ത്ര്യമ്ബകായ നമോ നമഃ . .14..

2.. പായ ഹരായ - ഘ. . 3 ദേവാജ്ഞാ (ദേവജ്ഞാ?) യ - ഘ. . 4 വിശ്വമ്ഭരായ - ഘ. . 5 ശക്രായ - ഘ. . 6 രാഹോ - ഘ. . 7 യുഗാന്തസ്തോഭ... - ഘ. . 8 ങ്ഗ.. - 1) . 9 വാഹായ - ക. . 10 രഥായ - ക. . 11.. സ്യ കേശഃ... - ഘ. . 12 നയനത്രിതയായ (?) .

അശനീശതഹാസായ ബ്രഹ്മണ്യായാജിതായ ച .
ഗൃഹസ്ഥസാധവേ നിത്യം ജടിനേ ബ്രഹ്മചാരിണേ .. 1 5. .
നമോ മുണ്ഡാർധഗണ്ഡായ13 പശൂനാം പതയേ നമഃ .
സലിലേ തപ്യമാനായ യോഗൈശ്വര്യപ്രദായ ച . . 1 6..
നമഃ ശാന്തായ ദാന്തായ പ്രലയോത്പത്തികാരിണേ .
നമോനുഗ്രഹകർത്രേ ച സ്ഥിതികർത്രേ നമോ നമഃ . . 17. .
നമോ രുദ്രായ വസവേ ആദിത്യായാ14ശ്വിനേ നമഃ .
നമഃ പിത്രേഥ സാധ്യായ15 വിശ്വേദേവായ വൈ നമഃ .. 18 . .
നമഃ ശിവായ16 ശർവായ17 ഉഗ്രായ വരദായ ച .
നമോ ഭീമായ സേനാന്യേ പശൂനാം പതയേ നമഃ .. 1 9..

ശുചയേ രേരിഹാണായ സദ്യോജാതായ വൈ നമഃ .
മഹാദേവായ ചിത്രായ നമശ്ചിത്രരഥായ ച . .8.14.20 ..
പ്രധാനായാ18പ്രമേയായ കാര്യായ കരണായ ച .
പുരുഷായ നമസ്തേസ്തു പുരുഷേച്ഛാകരായ ച . .21 . .
നമഃ പുരുഷസംയോഗപ്രധാനഗുണധാരിണേ .
പ്രവർതകായ പ്രകൃതേഃ പുരുഷസ്യ ച സർവശഃ . .22..
കൃതാ19കൃതസ്യ സം(?)വേത്രേ ഫലസംയോഗദായ ച .
കാലജ്ഞായ ച സർവത്ര നമോ നിയമചാരിണേ20 ..23 ..
നമോ വൈഷമ്യകർത്രേ ച ഗുണാനാം വൃത്തിദായ ച .
നമസ്തേ21 ദേവദേവേശ നമസ്തേ ഭൂതഭാവന .
ശിവഃ സൗമ്യഃ സുഖോ ദ്രഷ്ടും ഭവ സോമോ ഹി നഃ പ്രഭോ . .24. .
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവം സ ഭഗവാന്ദേവോ ജഗത്പതിരുമാപതിഃ .
സ്തൂയമാനഃ സുരൈഃ സർവൈരമരാനിദമബ്രവീത് . .25. .

13 മുക്താർധമുണ്ഡായ - ഘ . 14 യ നമോ നമഃ - ഘ . 15 സവിത്രേ ച സാവിത്രായ - ഘ. 16 സർവായ ക. 17 -... യ - ക. . 18... യ - ക. . 19 കൃതേ - ഘ. . 20 കാ... - ഘ. . 21 നമോസ്തു - ഘ. .

68

ദ്രഷ്ടും സുഖശ്ച സൗമ്യശ്ച ദേവാനാമസ്മി ഭോ സുരാഃ .
പരം ബ്രൂത യഥേഷ്ടം വോ22 ദാതാസ്മി വദതാ23നഘാഃ ..26..
തതസ്തേ പ്രണതാഃ സർവേ ഊചുഃ സബ്രഹ്മകാഃ സുരാഃ .
തഥൈവ ഭഗവന്നസ്തു24 വര ഏഷോവതിഷ്ഠതാമ് ..27..
യദാ കാര്യം തദാ നസ്ത്വം25 ദാസ്യസേ വരമീപ്സിതമ് .
ഏവമസ്ത്വിതി താനുക്ത്വാ വിസൃജ്യ ച സുരാൻ ഹരഃ .
ലോകാംശ്ച പ്രമഥൈഃ സാർധം വിവേശ ഭവനം തതഃ26 ..28..
യസ്തു ഹരോത്സവമദ്ഭുതമേതം27 ഗായതി ദൈവതവിപ്രസമക്ഷമ് .
സോപ്രതിരൂപഗണേശസമാനോ ദേഹവിപര്യയമേത്യ സുഖീ സ്യാത് ..29..
സനത്കുമാര ഉവാച
പാരാശര്യ സ്തവം ഹീമം28 ശൃണുയാദ്യഃ പഠേത വാ .
സ സ്വർഗലോകഗഗോ29 ഭൂത്വാ പൂജ്യതേമരരാഡിവ30 ..8.14.30..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഉമാവിവാഹസ്തവോ നാമ ചതുർദശോധ്യായഃ

സനത്കുമാര ഉവാച
പ്രവിഷ്ടേ ഭവനം ദേവേ സൂപവിഷ്ടേ വരാസനേ

സവഹ്നിർമന്മഥഃ ക്രൂരോ ദേവം വേദ്ധുമനാ1 ഭവത് ..1. .
തമനാചാരസംയുക്തം ദുരാത്മാനം കുലാധമമ് .
ലോകാൻ സർവാൻ താപയാനം2 സർവേഷ്വകരുണാത്മകമ് ..2..
ഋഷീണാം വിഘ്നകർതാരം നിയമാനാം വ്രതൈഃ സഹ3 .
ചക്രാഹ്വയസ്യ രൂപേണ രത്യാ സഹ സമാ4ഗതമ് .. 3 ..

22 ച - ക. ഘ. . 23 വരദോ - ഘ. . 24 തദൈവ ഭഗവൻ ശംഭോ - ഘ. . 25 ശ്ര - ധ. . 26 ഭഗവാസ്താ - ഘ- . 27 തദ് -ക. . 28 ഹ്യേതത് - ഘ., ഹ്യേതം (?) ' . 29 സർവലോകഗോ - ഘ. . 30 ചാമരാധിപൈഃ - ഘ. .
1 സന്ധിരാർഷഃ . ഹ്യഭൂദിതി വാ പാഠഃ കല്പ്യഃ . 2 താപമാന - ഘ. . 3 തഥൈവ ച - ഘ, . 4 തയാ - ഘ.

69
അഥാതതായിനം വ്യാസ വേദ്ധുകാമം സുരേശ്വരമ് .
നയനേന തൃതീയേന സാവജ്ഞം തമവൈക്ഷത . .4. .
തതോസ്യ നേത്രജോ വഹ്നിർജ്വാലാമാലാസഹസ്രവാൻ .
സംവൃത്യ5 രതിഭർതാരമദഹത് സപരിച്ഛദമ് . . 5. .
സ ദഹ്യമാനഃ കരുണമാർത്തോക്രോശത വിസ്വരമ് .
പ്രസാദശ്ച തം ദേവം പപാത സ മഹീതലേ . . 6. .
ആശു സോഗ്നിപരീതാങ്ഗോ മന്മഥോ ലോകതാപനഃ6 .
പപാത ഭസ്മസാച്ചൈവ ക്ഷണേന സമപദ്യത ..7. .
പത്നീ തു കരുണം തസ്യ വിലലാപ സുദുഃഖിതാ .
ദേവം ദേവീഞ്ച7 രുദതീ8 അയാചത് കരുണായതീ ..8. .
തസ്യാസ്തത്9 ക്രന്ദനം10 ശ്രുത്വാ11 ദേവൗ തൗ കരുണാത്മകൗ .
ഊചതുസ്താം സമാലോക്യ സമാശ്വാസ്യ ച12 ദുഃഖിതാമ് . .9. .
ദഗ്ധ ഏഷ ധ്രുവം ഭദ്രേ13 നാസ്യോത്പ14ത്തിരിഹേഷ്യതേ .
അശരീരോപി തേ കാലേ കാര്യം സർവം15 കരിഷ്യതി . .8.15.1 0 ..
യദാ തു വിഷ്ണുർഭവിതാ വസുദേവസുതഃ ശുഭേ .
തദാ തസ്യ സുതോ ഹ്യേഷ16 പതിസ്തേ ഭവിതാ രതേ17 .. 11 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
തതഃ സാ തം വരം ലബ്ധ്വാ കാമപത്നീ ശുഭാനനാ .
ജഗാമേഷ്ടം18 തദാ ദേശം പ്രീതിയുക്താ ഗതക്ലമാ19 .. 1 2..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവം ദഗ്ധ്വാ സ കാമം തു ശങ്കരോ മൂഢചേതസമ് .
പ്രോവാച ഹിമവത്പുത്രീം ഭക്ത്യാ മുനിവരസ്യ ഹ .. 13 ..

5 സംഭൂത്തം - ഘ. . 6 പാതനഃ - ക. . 7 ദേവീ ദേവ ച - ഘ . 8 ദുഃഖാർതാ - ക . 9 ശ്ര - ഘ . 10 കരണം - ഘ. . 11 ജ്ഞാത്വാ - ഘ. . 12 സു - ഘ. . 13 തത്ര - ഘ. . 14 നാന്യോ. - ഘ. . 15 സർവകായം - ഘ. . 16 പ്രേഷ - ഘ., യഃ സ്യാത് - ക . 17 സ ഭവിഷ്യതി - ക. . 18. ഷ്ടതമം - ഘ . 19 ശംഭോരാധനകാമ്യയാ - ഘ. .

വസിഷ്ഠോ നാമ വിപ്രേന്ദ്രോ മാം കൃത്വാ ഹൃദി തപ്യതേ .
തസ്യാഹം വരദാനായ പ്രയാസ്യാമി മഹാവ്രതേ . . 14. .
ഏവമുക്ത്വാ സ ദേവീം തു ഭക്ത60 പ്രീത്യാ തദാ വിഭുഃ .
ജഗാമ തപതോ21 ഭ്യാസം വസിഷ്ഠസ്യ മുനേർവിഭുഃ ..1 5..
തതോ മുനിവരശ്രേഷ്ഠം വരിഷ്ഠം തപതാം വരമ് .
വസിഷ്ഠമൃഷിശാർദൂലം തപ്യമാനം പരന്തപഃ ..1 6..
പൂർണേ വർഷസഹസ്രേ തു ജ്വലമാനമിവാനലമ് .
ഉവാച ഭഗവാൻ ഗത്വാ ബ്രൂഹി കിന്തേ22 ദദാന്യഹമ്23 ..17. .
ദദാമി ദിവ്യം ചക്ഷുസ്തേ പശ്യ മാം സഗണം ദ്വിജ .
ദൃഷ്ടവാ തു സ തമീശാനം24 പ്രണമ്യ ശിരസാ പ്രഭുമ്25 .
ശിരസ്യഞ്ജലിമാധായ26 തുഷ്ടാവ ഹൃഷിതാനനഃ . . 18 ..
വസിഷ്ഠ ഉവാച
നമഃ കനകലിങ്ഗായ27 വേദലിങ്ഗായ28 വൈ നമഃ .
നമഃ സഹസ്രലിങ്ഗായ വഹ്നിലിങ്ഗായ വൈ നമഃ . .1 9. .
നമഃ പുരാണലിങ്ഗായ ശ്രുതിലിങ്ഗായ വൈ നമഃ .
നമഃ പരമലിങ്ഗായ29 ബ്രഹ്മലിങ്ഗായ വൈ നമഃ ..8.15.20 . .
നമസ്ത്രൈലോക്യലിങ്ഗായ ദാഹലിങ്ഗായ വൈ നമഃ .
നമഃ പർവതലിങ്ഗായ സ്ഥിതിലിങ്ഗായ വൈ നമഃ . .2 1 ..
നമോ രഹസ്യലിങ്ഗായ സപ്തദ്വീപാധ്വലിങ്ഗിനേ30 .
നമഃ സർവാർഥലിങ്ഗായ സർവലോകാങ്ഗലിങ്ഗിനേ31 ..22 . .
നമോസ്ത്വവ്യക്ത32 ലിങ്ഗായ ബുദ്ധിലിങ്ഗായ വൈ നമഃ .
നമോഹങ്കാരലിങ്ഗായ ഭൂതലിങ്ഗായ വൈ നമഃ . .23 . .
നമ ഇന്ദ്രിയലിങ്ഗായ നമസ്തന്മാത്രലിങ്ഗിനേ .
നമഃ പുരുഷലിങ്ഗായ ഭാവലിങ്ഗായ വൈ നമഃ . .24. .

20 ഭക്തി -ക, ഭക്ത്യാ ഘ. 21 തപ്യതോ - ക. . 22 കിന്ന - ഘ. . 23 വദാ - ക., ദദാനി തേ - ഘ. . 24 തതസ്തമീശാനം - ക. . 25 വിഭുഃ - ഘ. . 26 മാദാ... - ഘ- . 27... പിങ്ഗായ - ഘ. . 28 സ്ഥിതി... - ഘ. . 29 പവന.. - ക. . 30 സർവനോകാങ്ഗഃ.. - ഘ. . 31 സത്വലിങ്ഗായ വൈ നമഃ - ധ. . 32 നമഃ പ്രകൃതിഃ.. - ഘ. .

71

നമഃ സത്ത്വോർധ്വലിങ്ഗായ33 തമോലിങ്ഗായ വൈ നമഃ .
നമോ രജോർധ്വലിങ്ഗായ സത്ത്വലിങ്ഗായ വൈ നമഃ ..25..
നമോ ഗഗനലിങ്ഗായ തേജോലിങ്ഗായ വൈ നമഃ .
നമോ വാമൂർധ്വലിങ്ഗായ ശബ്ദലിങ്ഗായ വൈ നമഃ ..26..
നമ ഋക്സ്തുതലിങ്ഗായ യജുർലിങ്ഗായ വൈ നമഃ .
നമസ്തേഥർവലിങ്ഗായ സാമലിങ്ഗായ വൈ നമഃ . . 27..
നമോ യജ്ഞാങ്ഗലിങ്ഗായ യജ്ഞലിങ്ഗായ വൈ നമഃ .
നമസ്തേനന്തലിങ്ഗായ വേദാനുഗതലിങ്ഗിനേ34 ..28..
ദിശ നഃ35 പരമം യോഗമപത്യം മത്സമം തഥാ36 .
ബ്രഹ്മ ചൈവാക്ഷയം ദേവ ശമഞ്ചൈവ പരം വിഭോ .
അക്ഷയത്വം ച വംശസ്യ ധർമേ ച മതിമക്ഷയാമ് ..29..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവം സ ഭഗവാൻ വ്യാസ വസിഷ്ഠേനോമിതാത്മനാ .
സ്തൂയമാനസ്തുതോഷാഥ തുഷ്ടശ്ചേദം തമബ്രവീത് ..8.15.30 ..
ഭഗവാനുവാച
തുഷ്ടസ്തേഹം ദദാമ്യേതത്37 തവ സർവം മനോഗതമ് .
യോഗം ച പരമം സൂക്ഷ്മമക്ഷയം സർവകാമികമ് ..31 .. 38
പുത്രഞ്ച39 ത്വത്സമം ദിവ്യം തപോയോഗബലാന്വിതമ് .
ജ്ഞാനാനി40 ച41 ഋഷിശ്രേഷ്ഠ പ്രതിഭാസ്യന്തി ചൈവ തേ42 ..32. .
ദമഃ ശമസ്തഥാ കീർതിസ്തുഷ്ടിരക്രോധ ഏവ ച .
നിത്യം തവ ഭവിഷ്യന്തി അമരത്വം ച43 സർവശഃ ..33 ..
അവശ്യത്വ44 മസഹ്യത്വമക്ഷയത്വഞ്ച സർവദാ .
വംശസ്യ ചാക്ഷതിർവിപ്ര ധർമേ ച മതി45രവ്യയാ .
ബ്രൂഹി ചാന്യാനപി വരാൻ ദദാമി46 ഋഷിസത്തമ ..34..

33 സർവാർഥ.. - ഘ- . 34 ദേവാനുഗത ... - ക. . 35 മേ - ഘ. . 36 യഥാ - ഘ. . 37 ദദാന്യേ... - ക. ഘ. . 38 സാർവകാമിദം - ഘ. . 39 പൗത്രഞ്ച - ക. . 40 ദദാനി - ക. . 41 തേ - ക. ഘ. . 42 ഹ - ഘ. . 43 ഹി - ഘ. . 44... ധ്യത്വ - ക. . 45 രതി - ഘ. . 46 ദദാനി - ക. ഘ. .

72

വസിഷ്ഠ ഉവാച
ഭഗവൻ വിദിതം47 സർവം ഭൂതം യദ്വർതനം വിഭോ .
ഭവിഷ്യം48 യേന ജാനീയാം തന്മേ ദേവ വിധീയതാമ് ..35. .
ദേവ ഉവാച

ഭവിഷ്യം സ്വേച്ഛയാ കുര്യാമിതി ജ്ഞാതും ന ശക്യതേ .
തദപി മത്പ്രസാദേന ജ്ഞാസ്യസി നിർവൃതോ ഭവ ..36..
വസിഷ്ഠ ഉവാച
ഭഗവൻ വിദിതം സർവ ഭവിഷ്യം ദേവസത്തമ .
തസ്യാപി തത്തഥാ ദേവ യഥാ വാ മന്യസേ പ്രഭോ ..37. .
ദേവദേവ ഉവാച
ഭവിഷ്യം നാന്യഥാ കുര്യാദിതി മേ നിശ്ചിതാ മതിഃ .
- - - - - - - - കഥം കുര്യാത്തദന്യഥാ ..38..
തഥാ തന്നാത്ര സന്ദേഹോ വിഹിതം യദ്യഥാ മയാ .
തസ്മാത്തേനുഗ്രഹം കർതാ ഭൂയഃ പുത്രസ്തവാവ്യയ ..39. .
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവമുക്ത്വാ തതോ ദേവഃ കപർദീ നീലലോഹിതഃ48 .
പശ്യതസ്തസ്യ വിപ്രർഷേഃ ക്ഷണാദന്തരധീയത50 ..8.15.40 ..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ വസിഷ്ഠവരപ്രദാനം നാമ പഞ്ചദശോധ്യായഃ //15

47 നിഗദിതം - ഘ. . 48.. ഷ്യൻ (?) - ഘ. . 49 വൃഷഭധ്ബജ ഇതി ച - ഘ. . 50 ക്ഷണേനാ... - ഘ. .

16

വരാൻ സ1 ലബ്ധ്വാ ഭഗവാൻ വസിഷ്ഠോസ്മത്പിതാമഹഃ2 .
കം പുത്രം ജനയാമാസ ആത്മനഃ സദൃശദ്യുതിമ് ..1 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
തേനാസൗ വരദാനേന ദേവദേവസ്യ ശൂലിനഃ .
അരുന്ധത്യാമജനയത്തപോയോഗബലാന്വിതമ് ..2 ..
ബ്രഹ്മിഷ്ഠം ശക്തിനാമാനം പുത്രം പുത്രശതാഗ്രജമ് .
തസ്യ ബാല്യാത്പ്രഭൃത്യേവ വാസിഷ്ഠസ്യ മഹാത്മനഃ ..3..
രഭസോപഗതാ4 ഭക്തിരഭവദ് ഗോവൃഷധ്വജേ .
സ കദാചിദപത്യാർഥമാരാധയദുമാപതിമ് ..4..
തസ്യ തുഷ്ടോ മഹാദേവോ വരദോസ്മീത്യഭാഷത .
അഥ ദൃഷ്ടവാ തമീശാനമിദമാഹാനതാനനഃ5 ..5..
കേന സ്തോഷ്യാമി6 തേ7 ദേവ യസ്ത്വം8 സർവജഗത്പതിഃ .
സർവാൻ ധാരയസേ ലോകാനാത്മനാ സമയാദ്വിഭോ ..6..
ത്വമേവ ഭോക്താ ഭോജ്യഞ്ച കർതാ കാര്യം തഥാ ക്രിയാ .
ഉത്പാദകസ്തഥോത്പാദ്യ ഉത്പത്തിശ്ചൈവ സർവശഃ ..7..
ആത്മാനം പുത്രനാമാനം മമ തുല്യം ഗുണൈർവിഭോ .
ഇച്ഛാമി ദത്തന്ദേവേശ ഏഷ മേ ദീയതാം വരഃ ..8. .

സനത്കുമാര ഉവാച
തമേവംവാദിനം ദേവഃ പ്രഹസ്യ വദതാം വരഃ .
ഉവാച വചസാ വ്യാസ ദിശഃ സർവാ വിനാദയൻ9 ..9..

1 ലബ്ധ്വാ തു - ഘ. . 2 നേ പി-... - ഘ. . 3 വസിഷ്ഠസ്യ - ഘ. . 4 മനസാ തപസാ - ക. . 5... മാഹര... - ഘ- . 6 തോ... - ക. . 7 ത്വാം - ഘ . 8 യത്ത്വം - ഘ. . 9 വ്യപാദയൻ(?) - ക, .

74
ത്വയാഹം യാചിതഃ ശക്തേ സ ച തേ സംഭവിഷ്യതി .
ത്വത്സമഃ സർവവേദജ്ഞസ്ത്വദീയോ മുനിപുങ്ഗവ10 ..8.16.10..
ബീജാത്മാ ച തഥോദ്ഭൂതഃ സ്വയമേവാന്തരാത്മനാ .
ബീജാത്മനാ ന ഭവതി പരിണാമാന്തരങ്ഗതഃ ..11..
ഏവം സ ആത്മനാത്മാ നഃ സംഭൂതോപത്യസംജ്ഞിതഃ .
സ്വേനാത്മനാ ന ഭവിതാ പരിണാമാന്തരം ഗതഃ ..12..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവമുക്ത്വാ തു തം ദേവഃ പ്രഹസ്യ ച നിരീക്ഷതഃ11 .
ജഗാമ സഹസാ യോഗീ അദൃശ്യത്വമതിദ്യുതിഃ ..13 ..
തസ്മിൻ ഗതേ മഹാദേവേ ശക്തിസ്തവ പിതാമഹഃ .
വചസ്തത് പരിനിശ്ചിത്യ ഏവമേവേത്യമന്യത12 ..14..
അഥ കാലേതിമഹതി സമതീതേ ശുഭപ്രദേ13 .
തപസാ ഭാവിതശ്ചാപി മഹതാഗ്നിസമപ്രഭഃ ..15..
അദൃശ്യന്ത്യാം മഹാപ്രജ്ഞ ആദധേ14 ഗർഭമുത്തമമ് .
തസ്യാമാപന്നസത്വായാം രാജാ കല്മാഷപാദൃഷിമ് .
ഭക്ഷയാമാസ സംരബ്ധോ രക്ഷസാ ഹൃതചേതനഃ ..16..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഷോഡശോധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച
കസ്മാത് സ രാജാ തമൃഷിം ചഖാദ തപസാന്വിതമ് .
രക്ഷസാ സ കിമർഥ ച ഹൃതചേതാ1 ഭവന്നൃപഃ ..1 ..

10 പുങ്ഗവഃ - - ക. . 11 ക്ഷ്യതഃ (ത?) - ക. . 12 വര ഏവം ഹ്യഭാഷത - ഘ. . 13... വ്രതേ - ക. . 14 ഞ്ചാദധേ - ഘ. . 1 കൃതചേതാ - ഘ. .

75
വസിഷ്ഠയാജ്യോ2 രാജാസീന്നാമ്നാ മിത്രസഹഃ3 പ്രഭുഃ .

സൗദാസസ്തസ്യ പുത്രോഭൂ4ദിന്ദ്രചന്ദ്രസമദ്യുതിഃ ..2. .
സമാഗമ്യാബ്രവീ5ച്ഛുക്തിശ്ചരിഷ്യേ ദീക്ഷിതോ വ്രതമ് .
തതോ മേ നിശി രാജേന്ദ്ര സദൈവ6 പിശിതാശനമ് . .3 . .
ഇഹാഗതസ്യ യച്ഛ ത്വം ശുചി7 സർവഗുണാന്വിതമ് .
സുപ്രഭാഹാര8 സംയുക്തമേകസ്യൈകാന്ത9 ഏവ ച ..4..
ഏവമസ്ത്വിതി തേനോക്തേ ജഗാമ സ മഹാമനാഃ .
അഥാസ്യാന്തർഹിതം രക്ഷോ10 നൃപതേരഭവത്തദാ . .5..
സൂദാന്നാ11 ജ്ഞാപയത് തേന12 തസ്യാർഥേ മുനിസത്തമ13 .
ഗതേ ച ദിവസേ താത സംസ്മൃത്യാഥ യതാത്മവാൻ .
സൂദമാഹൂയ14 പ്രോവാച ആർതവത്15 സ നരാധിപഃ . .6..
സൗദാസ ഉവാച
മയാ മൃതവസോ പ്രാതർഗുരുപുത്രസ്യ ധീമതഃ .
പിശിതം സംപ്രതിജ്ഞാതം ഭോജനം നിശി സംസ്കൃതമ് ..7..
തത്കുരുഷ്വ യഥാക്ഷിപ്രം കാലോ നോപരമേദ്യഥാ .
സ ഏവമുക്തഃ പ്രോവാച സൂദോ16 മൃതവസുസ്തദാ ..8..
രാജംസ്ത്വയാ ത്വനാഖ്യാതം പ്രാഗേവ നരപുങ്ഗവ .
സാംപ്രതം നാസ്തി പിശിതം സ്തോകമപ്യഭികാംക്ഷിതമ് ..9 ..
പിശിതസ്യൈവ17 ചാല്പസ്യ ബഹൂനാം ചൈവ ഭൂഭുജാമ് .
അമൃതസ്യ(?) പ്രദാനാച്ച ന കിംചിദവശിഷ്യതേ . .8.17.1 0..
രാജോവാച
ജാനേ സർവോപയോഗം ച ജാനേ ചാ18 ദുഷ്കൃതം തവ .
ജാനേ സ്തോകം ച പിശിതം കാര്യം ചേദം19 തഥാവിധമ് .
മൃഗ്യതാം20 പിശിതം ക്ഷിപ്രം ലുബ്ധകം യത്ര മന്യസേ .. 11 ..

2 രാജ്യേ - ഘ. . 3... സഖ - ഘ . 4 തസ്യ പുത്രശ്ച സൗദാസോ - ഘ. . 5 വദത് - ഘ. . 6 സദേ.,. - ഘ. . 7.. ചിഃ - ഘ. . 8.. .കാര - ഘ. . 9 സ്യേ... - ഘ. . 10 വശ്യോ - ഘ. . 11 മുദ്വാനാ.. - ധ. . 12 ത്തത്ര - ഘ. . 13 മക്ഷഃ - ഘ. . 14 ഇദമാഹൂയ - ഘ. . 15 മാർത.. - ഘ. . 16 സ്യതോ - ഘ. . 17... സ്യേവ - ധ. . 18 വാ - ഘ. 19 യഥാവിധമ് - ഘ. . 20 ഭു (യു? യോ?) ജ്യതാം - ഘ. .

76

സനത്കുമാര ഉവാച
പിശിതം മൃഗയൻ യത്നാന്നാപ്യവിന്ദത കർഹിചിത് .
യദാ ന ലബ്ധവാൻ മാംസം തദോവാച21 നരാധിപമ്22 .
മൃഗയൻ സാര (?)ഖി23 ന്നോസ്മി ശാധി24 കിം കരവാണി തേ . . 1 2..
സനത്കുമാര ഉവാച

സ ഏവമുക്തഃ സൂദേന തസ്മിൻ കാലേ നരാധിപഃ .
നോവാച കിംചിത്തം സൂദം വിമനാഃ25 സ ബഭൂവ ഹ . .1 3 ..
ഇദമന്തരമാസാദ്യ വിശ്വാമിത്രസമീരിതഃ .
രാക്ഷസോ രുധിരോ നാമ സംവിവേശ നരാധിപമ് .. 14. .
രാക്ഷസേന തദാവിഷ്ടോ രുധിരേണ ദുരാത്മനാ .
ഉവാച സൂദം26 ശനകൈഃ കർണമൂലേ മഹാദ്യുതിഃ . .1 5..
ഗച്ഛ യത്കിംചിദാനീയ മാംസം മാനുഷ്യകം തതഃ .
ഗാർദഭം വാപ്യഥൗഷ്ട്രം വാ ശീഘ്രം27 സംസ്കർതുമർഹസി . . 1 6. .
കിമസൗ ജ്ഞാസ്യതേ രാത്രൗ ത്വയാ ഭൂയശ്ച സംസ്കൃതമ് .
രസവദ് ഗന്ധവച്ചൈവ28 ക്ഷിപ്രമേവ സമാനയ . . 17..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവമുക്തസ്തു തേനാഥ മാനുഷം മാംസമാദദേ .
രാജാപകാരിണോ വ്യാസ സൂദോ29 ശിഷ്ടസ്യ കസ്യചിത് . .18. .
അഥാർധരാത്രസമയേ ഭാസ്കരാകാരവർചസമ് .
രാജാനല30 സമപ്രഖ്യമപശ്യന്മുനിസത്തമമ് .. 1 9. .
സ തമർഘ്യേണ പാദ്യേന ആസനാഗ്രവരേണ ച .
അർനയിത്വാ31 തു വിധിവദന്നമസ്യോപപാദയത്32 ..8.17.2 0 ..

21 തത്രൗ   ഘ . 22 പ ഘ 23   ഥി   ഘ 24 സാ ഘ. 25 വിമൂഢഃ ? . 26 ശൃംഗ   ഘ 27 സർവം ഘ 2 67. ഗ - ഘ. . 2 7- സർവം - ഘ. . 28 വശബംധയുവ - ഘ. . (രസഗന്ധയുതം ചൈവ?) . 29 മൃതോ - ധ. . 30 ശതാനന... - ഘ. . 31 സോർചവിത്വാ - ഘ . ഹേ 2 ത്ത്വന്നഭസ്യോ... - ഘ. .

77

സ തദന്നം33 സമാനീതം34 സമാലഭ്യ മഹാതപാഃ .
ചുകോപ ക്ഷോഭിതം ചാപി പാർഥിവം പ്രഹസന്നിവ . .21 ..
ശക്തിരുവാച
പാർഥിവാധമ വിപ്രാണാം ഭോജനം രാക്ഷസോചിതമ് .
ന ദീയതേ വിധിജ്ഞേന ത്വം തു മാമവമന്യസേ ..22 ..
യസ്മാത്ത്വം രാക്ഷസമിദം മഹ്യം ദിത്സസി ഭോജനമ് .
തസ്മാത്ത്വം കർമണാനേന പുരുഷാദോ ഭവിഷ്യസി ..23..
സനത്കുമാര ഉവാച
സ ഏവമുക്തസ്തേജസ്വീ രാജാ സംചിന്ത്യ തത്തദാ .
ഉവാച ക്രോധരക്താക്ഷോ രാക്ഷസാവിഷ്ഠചേതനഃ . .24..
പുരുഷാദോ ഭവേത്യേവം മാമവോചദ് ഭവാൻ യതഃ .
അതസ്ത്വാം ഭക്ഷയിഷ്യാമി ഭ്രാതൃഭിഃ സഹിതം ദ്വിജ .. 25..

ഭക്ഷയിത്വാ വിശുദ്ധ്യർഥം മുക്തശാപസ്തതഃ പരമ് .
ചരിഷ്യാമി തപഃ ശുദ്ധം സംയമ്യേന്ദ്രിയസംയുതമ് (?) .
പിത്രാ തവാഭ്യനുജ്ഞാതഃ സ്വർഗേ വത്സ്യേ യഥേപ്സിതമ് . .26 . .
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഏകാശീതിസാഹസ്ര്യാം സംഹിതായാമമ്ബികാഖംഡേ കല്മാഷപാദശാപഃ സപ്തദശോഽധ്യായഃ //17

സനത്കുമാര ഉവാച 18
തതഃ സ രാജാ സ്വം രാജ്യമുത്സൃജ്യ സഹ ഭാര്യയാ .
വനം വിവേശ തത്രാഭൂത് പുരുഷാദോ മഹാബലഃ ..1 ..
സോഭക്ഷയത തത്രാഗ്രേ ശക്തിമേവ മഹാമുനിമ് .
തതോ ഭ്രാതൃശതം തസ്യ വസിഷ്ഠസ്യൈവ പശ്യതഃ ..2 . .

33.. ർഥം - ഘ. . 34... സീനം - ഘ. .
78
തതഃ പുത്രവധം ഘോരം ദൃഷ്ട്വാ ബ്രഹ്മസുതഃ പ്രഭുഃ .
നോത്സസർജ തതഃ ക്രോധം വസിഷ്ഠഃ കൗശികം പ്രതി . .3 ..
പുത്രശോകേന മഹതാ ഭൃശമേവാന്വതപ്യത1 .
സ ബദ്ധ്വാ മഹതീം കണ്ഠേ ശിലാം ബ്രഹ്മസുതഃ പ്രഭുഃ ..4..
നദ്യാമാത്മാനമസൃജച്ഛതരാത്രം വസത്തയാ(?) .
- - - ഇതി താം പ്രാഹുർമുനയഃ ശംസിതവ്രതാഃ2 . .5. .
പുനഃ പാശൈർദൃഢം ബദ്ധ്വാ അന്യസ്യാമസൃജദ് വശീ .
തസ്യാം വിപാശഃ സംവൃത്തോ വിപാശാ സാഭവത്തതഃ ..6 ..
തതോ വാപീം സമാമാദ്യ നിരാഹാരോ ജിതേന്ദ്രിയഃ .
വായുഭക്ഷസ്തദാ തസ്ഥൗ സ്വദേഹം പരിതാപയൻ . .7..
അഥ ശുശ്രാവ ഗച്ഛന്തം ധ്വനിമേകസ്യ സുസ്വരമ് .
അധീയാനസ്യ തത്രാസൗ3 ധ്യാനമേവാന്വപദ്യത . .8..
അഥൈനം ചാരുസർവാങ്ഗീ പീനോന്നതപയോധരാ .
ഉപതസ്ഥേഗ്രതഃ പത്നീ ശക്തേർദീനാനനേ4ക്ഷണാ ..9 ..
താമുവാച കുതസ്ത്വം വൈ കസ്യൈവം ശ്രൂയതേ ധ്വനിഃ .
സോവാച5 ദീനയാ വാചാ വദതാം ശുശ്രുവം(?) തദാ .. 8.18.10 ..
അദൃശ്യന്ത്യുവാച
യദൈവ സുതദുഃഖേന6 നിർഗതോസ്യാ7ശ്രമാദ് ഗുരോ8 .
തദാപ്രഭൃത്യേവ ചാഹം ഭഗവന്തമനുവ്രതാ .. 11 . .
അധീയാനസ്യ ചൈവായം9 ധ്വനിഃ പൗത്രസ്യ തേ വിഭോ .
ഉദരസ്ഥസ്യ ശ്രുതോ മേ10 മാ ദുഃഖം11 ദുഃസഹം12 കൃഥാഃ .. 1 2..

1 നു കീർത്യതേ - ഘ. . 2 സംശി.. - ഘ. . 3,.. സു (ശു?) - ഘ. . 4 നല ('?) - ഘ. . പ്ര നോവാച - ഘ. . 6 സുഖദുഃഖേന - ഘ. . 7 തസ്യാ - ഘ. . 8... രോഃ - ഘ. . 9... ഹം - ഘ. . 10 മേ മൃതോ - ഘ. . 11 ന്സുദുഃഖേ? (ഖേദം?) - ഘ. . 12 ദ്രൂസമഃ - ഘ. .

79

സനത്കുമാര ഉവാച

------ -- - - - - - - - - -- -- --- --- --- -- - -- -- .

ഇദാനീമസ്തി മേ വത്സേ13 ജീവിതാശേതി സോ14 ബ്രവീത്15 .. 13 .. ..

- - - - - - - - - - - - - - - - .. 14. .

- - - - - -- -- - - - -- - -- -- - - -- -.

- - - - - - - - - - - - - - - . . 15 . .

- - - - - - - - - - - - - - - - .

ഉവാച ചൈനം ദുഷ്ടാത്മൻ ദഹേയം ത്വാം സബാന്ധവമ് . . 16 . .

- - -- - - - - - - -- - - - -- -- - --- - -.

ദഗ്ധേന ച16 ത്വയാ കിം മേ ഗച്ഛ മുക്തോസി ദുർമതേ . . 17. .

സനത്കുമാര ഉവാച

തതഃ സ മുക്തോ ദീനാത്മാ രാക്ഷസഃ ക്രൂരകർമകൃത് .

പ്രണമ്യ സഹസാ ഭീതോ ജഗാമ കൗശികാന്തികമ്17 .. 1 8. .

നിശാചരേ ഗതേ രാജാ പ്രണമ്യ ശിരസാ മുനിമ് .

പ്രസാദയാമാസ തദാ സ ചോവാചേദമർഥവത് ..1 9..

ന ദോഷസ്തവ രാജേന്ദ്ര രക്ഷസാധിഷ്ഠിതസ്യ വൈ .

കൃതാസ്തേന കൃതാഃ (?) പുത്രാ നിമിത്തം തത്ര രാക്ഷസഃ ..8.18.2 0 ..

പ്രശാധി രാജ്യം രാജേന്ദ്ര പിതൃപൈതാമഹം18 പ്രിയമ് .

ബ്രൂഹി കിം വാ പ്രിയം തേദ്യ കരോമി നരപുംഗവ . .2 1 . .

രാജോവാച

ഇച്ഛാമി ഭഗവൻ പുത്രം ത്വയോ19 ത്പാദിതമച്യുത .

ദേവ്യാമസ്യാം മഹാസത്വം തത്കുരുഷ്വ മമ പ്രിയമ് . .2 2 . .

13 ത്സ - ഘ. . 14 വാ (താം) - ഘ. . 15 ഇതഃ പരമപി മൂലേ കിയാനംശഃ ഖണ്ഡിത ഇവ പ്രതിഭാതി . 16 ന - ഘ. . 17 ന്താകം - ഘ. . 18 ഹ... - ഘ. . 19 മ... - ഘ,, മമോ? .

80

സനത്കുമാര ഉവാച

ഏവമസ്ത്വിത്യഥോക്ത്വാസൗ തസ്യ20 പത്ന്യാം മഹാവ്രത21 .

പുത്രം ച ലോഷ്ടകം22 നാമ ജനയാമാസ വിശ്രുതമ് ..23 . .

തം ലോഷ്ടകം തതോ രാജ്യേ സ്വ23 പുത്രമഭിഷിച്യ സഃ .
ജഗാമ വനമേവാഥ സഭാര്യസ്തപസി24 സ്ഥിതഃ ..24..
വസിഷ്ഠസ്യാപി കാലേന ശക്തേഃ പുത്രഃ പ്രതാപവാൻ .
അദൃശ്യന്ത്യാം ഭവത്പുത്രോ നാമ്നാ സ ഹി പരാശരഃ ..25..
വസിഷ്ഠം തു തദാ ധീമാൻ താതമേവാഭ്യമന്യത .
താത താതേതി ച മുഹുർവ്യാജഹാര പിതാ ഗുരുഃ . .26 ..
തതഃ കദാചിദ് വിജ്ഞായ ഭക്ഷിതം രക്ഷസാശുചിമ് .
പിതരം തപസാ മംത്രൈ രജരക്ഷകൃതൗ (?) തദാ . .27,.
തതഃ കോട്യഃ സപംചാശദ്രക്ഷസാം ക്രൂരകർമണാമ് .
ജുഹാവാഗ്നൗ മഹാതേജാസ്തതോ ബ്രഹ്മാഭ്യഗാദ് ദ്രുതമ് ..28 ..
സുതമഭ്യേത്യ സംപൂജ്യ വസിഷ്ഠസഹിതഃ പ്രഭുഃ .
ഋഷിഭിർദൈവതൈശ്ചൈവ ഇദമാഹ പരാശരമ് ..29. .
ബ്രഹ്മോവാച
ദേവതാസ്തർപയന്തി സ്മ യജ്ഞൈർമന്ത്രപുരഃസരൈഃ .
അഷ്ടമം സ്ഥാനമേതദ്ധി ദേവാനാം മാ25 ത്വ26മീദൃശമ് ..8.18.3 0 ..
പരാശര ഉവാച
സഹ ദേവൈരഹം സർവാൻ ലോകാൻ ധക്ഷ്യാമി പാവകൈഃ .
ദഗ്ധ്വാന്യാൻ പ്രഥയിഷ്യാമി തത്രാലോകാന്ന സംശയഃ ..3 1 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
തസ്യൈവം ഗർവിതം വാക്യം ശ്രുത്വാ ദേവഃ പിതാമഹഃ .
ഉവാച ശ്ലക്ഷ്ണയാ വാചാ സാന്ത്വയൻ27 തമിദം വചഃ . .32 ..

20... സ്യാം - ഘ. . 21... ത - ഘ. . 22 നോഷ്ടകം... - ഘ. . 23... ജ്യമ... - ഘ.,.. .ജ്യേ സ - പുത്രമഭിഷിച്യ ച (?) . 24... സേ - ഘ. . 25.., നാ - ഘ . 26 ത്യ - ഘ . 27 ശാന്തരം ത്വ - ഘ., സാന്തരം ത(?) .

പിതാമഹ ഉവാച
കൃതമേതന്ന സന്ദേഹോ യഥാ ബ്രൂഷേ മഹാമുനേ .
ക്ഷന്തവ്യം സർവമേതത്തു അസ്മത്പ്രിയ28 ചികീർഷയാ . .3 3 ..
യൈസ്തേ പിതാ മഹാഭാഗ ഭക്ഷിതഃ സഹസോദരഃ29 .
ത ഏവാഗ്നൗ30 തു ഹോതവ്യാ വിശ്വമിത്രസ്യ പശ്യതഃ . .34. .
അന്യേഷാം സ്വസ്തി സർവത്ര ദേവാനാം സഹ രാക്ഷസൈഃ .
തസ്യ സംകല്പസംതുഷ്ടോ മന്യം ദ്യതമുദാഹരത്31 ..3 5..
വസിഷ്ഠസ്യ മഹാഭാഗ ത്വം നിവാരയ പൗത്രകമ് . (?)
ദേവാഃ പ്രാഞ്ജലയഃ സർവേ പ്രണേമുസ്തേ മഹാമുനിമ് ..36..

ഋഷയശ്ചൈവ സ ക്രുദ്ധസ്തപോയോഗബലാന്വിതഃ .
വിഹിദ്യ (?) തപസോ യോഗാദ്ധോഷ്യേ ദീപ്തേ വിഭാവസൗ . .37. .
സനത്കുമാര ഉവാച
തതോ ദേവാഃ സഗന്ധർവാഃ പിതാമഹപുരസ്സരാഃ .
പ്രഭാവം തസ്യ തേ ജ്ഞാത്വാ പരാശരമപൂജയൻ ..38. .
ഹതേഷു ച തതസ്തേഷു രക്ഷസ്സു സുദുരാത്മസു .
സംജഹാര തതഃ സത്രം ബ്രഹ്മണോനു32 മതേ സദാ .. 3 9..
സനത്കുമാര ഉവാച
യ ഇദം ശ്രാദ്ധ33 കാലേ വാ ദൈവേ കർമണി വാ ദ്വിജാൻ .
ശ്രാവയീത ശുചിർഭൂത്വാ ന തം ഹിംസംതി രാക്ഷസാഃ . .8.18.40 ..
പരാശരസ്യേദമദീനസംഭവം വിശുദ്ധവാക്കർമവിധാനസംഭവമ് .
നിശമ്യ - - - - - - - - - രീയുഃ34 കുലസിദ്ധിസംഭവമ് .41 . .
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ രാക്ഷസസത്രം നാമാഷ്ടാദശോ്ധ്യായഃ .

28... ത്പ്രീതി - ഘ. . 29 സഹസാ... - ഘ. . 30 ര്ഥൗ - ഘ. . 31... രേത് - ഘ. . 32 ബ്രാഹ്മണാന്ന - ഘ. . 33 പ്രാഹ - ഘ. . 34 രിയു - ഘ. .

സനത്കുമാര ഉവാച
ഏവം തവ പിതാ വ്യാസ രക്ഷഃസത്രം സമാഹരത് .
സമാപയിത്വാ ച പുനസ്തപസ്തപതി സത്വരമ്1 . .1 ..
തമാഗത്യ വസിഷ്ഠസ്തു തപസാ ഭാസ്കരദ്യുതിമ് .
ഉവാച പ്രീതിസംപന്നമിദമർഥവദവ്യയഃ2 ..2 . .
വസിഷ്ഠ ഉവാച
പിതരഃ പുത്രകാമാ വൈ തപസ്തപ്ത്വാതിദുശ്ചരമ് .
പുത്രമുത്പാദയംതി സ്മ തപോജ്ഞാനസമന്വിതമ് ..3 ..
യതതഃ സംതതിശ്ചൈവ ജ്ഞാന□□□സ്തപസാന്വിതഃ .
കരിഷ്യതി ഗതിം ദൈവീമിതി വേദവിദോ വിദുഃ ..4..
സദ്യസ്തപോന്വിതശ്ചൈവ ജ്ഞാനവാൻ യശസാന്വിതഃ .
പുത്രഃ പുത്രവതാം ശ്രേഷ്ഠോ വിഹീനഃ (?) പ്രജയാ വിഭോ . .5..
തസ്മാത് പിതൄണാമാനൃണ്യം ഗച്ഛ വ്രതവതാം വര .
സുതമുത്പാദയ ക്ഷിപ്രം സമമേവ ച ഭാവന . .6..
സനത്കുമാര ഉവാച
സ ഏവമുക്തസ്തേജസ്വീ വസിഷ്ഠേന മഹാത്മനാ .
മൈനാകം പർവതം പ്രാപ്യ തപസ്തേപേ സുദുസ്തരമ് ..7..

തസ്യ കാലേന മഹതാ തപസാ താരിതസ്യ തു .
ഉമാപതിർവരം പ്രാദാത് സ ച വവ്രേ വരം സുതമ്3 ..8..
സ ലബ്ധ്വാ വരമാഗത്യാന്വേഷയത് പുത്രകാരണാത് .
ക്ഷേത്രം സുപരിശുദ്ധം ച സ്വപുത്രോ യത്ര സമ്ഭവേത് ..9..
സ ഭ്രമൻ ദാശരാജസ്യ4 ദുഹിതൃത്വമുപാഗതാമ് .
പിതൃകന്യാം തതഃ കാലീമപശ്യദ്ദിവ്യരൂപിണീമ .. 8.19.10 ..

1 സസ്വരമ് - ഘ. . 2... മദവ്യയ - ഘ. . 3 ശുഭമ് - ഘ. . 4 ദാസരാജസ്യ - ഘ.

മത്സ്യഗർഭസമുത്പന്നാം മത്സ്യബീജോദ്ഭവാം പുരാ .
അദ്രികാമപ്സരഃശ്രേഷ്ഠാം ബ്രഹ്മതേജോമയീം ശുഭാമ് . .1 1 . .
തസ്യാം സ ജനയാമാസ വരം ദത്ത്വാ മഹാതപാഃ .
ഭവന്തം തപസാം യോനിം ശ്രൗതസ്മാർതപ്രവർതകമ് ..1 2. .
തവ പുത്രോഭവച്ചാപി ശുകോ വേദവിദാം വരഃ .
തസ്യ പുത്രാശ്ച ചത്വാരഃ കന്യാ ചൈകാ സുമധ്യമാ . . 1 3..
വ്യാസ ഉവാച
താദൃഗ് വൈരം പരം ബ്രഹ്മൻ വിശ്വാമിത്രവസിഷ്ഠയോഃ .
കഥം ചാപി ഗതം ഭൂയ ഏതദിച്ഛാമി വേദിതുമ് ..14. .
സനത്കുമാര ഉവാച
പരാശരേ തു ഗർഭസ്ഥേ രിപുത്വം6 ഗാധിജേ ഗതേ .
സരസ്വത്യാം കുരുക്ഷേത്രേ വസതോഃ സ്വാശ്രമേ തയോഃ7 . .15..
തത്ര വൈരമനുസ്മൃത്യ വിശ്വാമിത്രേണ ധീമതാ .
നിയതസ്യ വസിഷ്ഠസ്യ ഹതം പുത്രശതം രുഷാ . . 1 6..
.
മുനിരപ്യാഹ തത്രാസൗ വിശ്വാമിത്രഃ പ്രതാപവാൻ ..17..
സരസ്വതീമഥൈകാന്തേ വസിഷ്ഠം - - - - - ' .
സ്രോതസാ മഹതാ ക്ഷിപ്രം സ്നായമാനമിഹാനയ .. 18 ..
സൈവമുക്താ9 തു തം ഗത്വാ വസിഷ്ഠം പ്രാഹ ദുഃഖിതാ .
യദുക്ത[illegible]സ്തു ഗാധേയഃ10 സ ചോവാച മഹാനദീമ് .. 1 9..
ഏവം കുരു മഹാഭാഗേ മാം 11 നയസ്വ യഥേപ്സിതമ് .
മാ തേ ക്രൂരഃ സ ഗാധേയഃ ശാപം ദദ്യാത് സുദുസ്തരമ് . .8.19.2 0 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഗാധേയസ്യ തതഃ സാ തു ജുഹ്വതോഥ ദിവാകരേ .
മധ്യം പ്രാപ്തേനയച്ചൈവ12 വസിഷ്ഠം സ്രോതസാ ശുഭാ . .21 ..

5 യസ്യാം - ഘ . 6.. ത്ര - ധ. . 7 ദ്വയോ ര്വസ്ഥാപ്രമേ (.. രപ്യാശ്രമേ?) - ഘ. . 8 മേ മഹാരഗേ - ഘ. . 9.. ക്ത്വാ - ഘ. . 10... യം - ഘ. . 11 മാ - ഘ. [12 ത്വേവ - ഘ. .

സ തം ദൃഷ്ട്വ്രാ ഹൃതം വ്യാസ സ്രോതസാ മുനിസത്തമമ് .
ഉവാച ഛദ്മനാ സോസ്മദ്വേഗേനാപഹൃത14 സ്ത്വയാ ..22..
തസ്മാത്ത്വം കർമണാനേന സാതൃക്ഷോയാ ഭവിഷ്യസി .
വിശ്വാമിത്രേണ സാ ശപ്താ നദീ ലോകസുഖപ്രദാ .. 23 . .
അവഹദ്രുധിരം ഘോരം15 മാസം മേദസ്തഥൈവ ച .
ത്രിശ്വാമിത്രസ്തതോ ഗത്വാ ദേവാനാമധിപം തദാ16 . .24. .
ഉവാച വജ്ര മേ ദേഹീ ശരീരം ചൈവ കൗശികഃ17 .
ദുർവൃത്തം ഹി ഹനിഷ്യാമി വസിഷ്ഠം ബ്രാഹ്മണാധമമ് ..25..
പുത്രാഃ ശക്ര മയാ തസ്യ നിഹതാഃ പാപചേതസഃ .
താൻ ഹത്വാപി ന മേ ശാന്തിർഭവിത്രീ ചൈവ ദേവപ . .26..
. ശക്ര ഉവാച
ബ്രഹ്മജ്ഞാനൗ വസിഷ്ഠംശ്ച തവ ചാത്മനി സത്തമ . (-)
നിർവേശേ സോമമേതേഷാം നോ മുക്തം ഭവ വേദിതുമ് (?) ..27. .
തതഃ സമഭിക്രുദ്ധോസൗ ഗാധേയഃ ശക്രമോജസാ .
യോഗാത് പ്രച്യാവയാമാസ18 ശരീരാത് കാലിനന്ദന . .28..
സ തച്ഛരീരമാവിശ്യ വൃത്രശത്രോഃ പ്രതാപവാൻ .
വജ്രോദ്യതകരോ ഭൂത്വാ ഛിദ്രാന്വേഷ്യവതിഷ്ഠത ..29..
ജ്വലംതം സ ത19മഗ്നിം തു (?) വജ്രേണ ശതപർവണാ .
ചിച്ഛേദ സപ്തധാ കൃത്വാ മുനീനാമേവ പശ്യതാമ് ..8.19.3 0 ..
ഖണ്ഡാന്യഥ സമാനീയ ക്ഷിപ്രമേവ മുനിഃ സ്വയമ് .
സംധായ സ്വശരീരം20 വൈ സക്രോധോ വാക്യ22 മബ്രവീത് ..3 1 . .
തിഷ്ഠ കൗശിക മേദാനീം മയാ ദൃഷ്ടോ ഗമിഷ്യസി .
- - - - - - - - - - - - - - - . .3 2.. .
ദിവാകരാദ് വൈ (?) കബന്ധാഃ പേതുഃ ശതസഹസ്രശഃ ..3 3 ..

13 മ ഘ . 14... കൃത - ഘ. . 15 ചൗര - ഘ. . 16.. ?സ്തഥാ - ഘ. . 17. ക - ധ. . 18 പ്രഛാ... - ഘ. . 19 ശത - ഘ. . 20 സ ശരീരം - ഘ . 21 രാജ്യ - ഘ. .

അശൂന്യം22 രുധിരം ചൈവ ഗഗനാച്ച പപാത ഹ .
വവുശ്ചാത്യശുഭാ23 വാതാ വിമാനാന്യരാതൻ ദിവഃ24 ..34..

നേയുർവേദാശ്ച വിപ്രാണാം നാഗാശ്ചാകാശഗാസ്തഥാ .
ഏവമാസ്തദോത്പാതാൻ വിവില്ലോകനാശനാൻ . .35..
ദൃഷ്ടവാ ദേവാഃ സമുനയസ്തമാഹുർഗാധിനന്ദനമ് .
വസിഷ്ഠശ്ച മഹാതേജാസ്ത്വം ച ഗാധേയ ധാർമിക . . 3 6. .
അമരൗ ജരയാ ത്യക്തൗ തപോയോഗബലാന്വിതൗ .
യുവയോർഹി ക്ഷയം നാസ്തി ക്ഷയം ച ന കരിഷ്യഥഃ ..37..
ദേവാനാം സർവലോകാനാം യുധ്യമാനൗ25 പരസ്പരമ് .
മത്തയോർഗജയോര്വദ്വദരണ്യേ യുധ്യമാനയോഃ .. 38 ..
വീരുധാം ഭൂരുഹാം ചൈവ സംമർദ്ദേന ക്ഷയോ മഹാൻ26 .
തഥാ വൈരേണ യുവയോഃ പ്രവൃത്തേന മഹാത്മനോഃ27 ...3 9..
ലോകാനാമനയോ വ്യക്തം28 ഭവിഷ്യതി ന സംശയഃ .
തസ്മാദ്വിനാശം - - - ലോകാനാമൃഷിഭിഃ സഹ ..8.19.40 ..
യുവയോരസ്തു സഖ്യം ച ക്ഷയോ വൈരസ്യ ചാഥ വൈ .
സ ഏവമുക്തോ ഗാധേയോ മുനിഭിർദൈവതൈഃ സഹ ..41 ..
ഏവമസ്ത്വിതി താൻപ്രാഹ വിസ്മിതസ്തേജസാ തദാ .
തതോ വസിഷ്ഠമപ്യേവമൂചുഃ സർവേ ദിവൗകസഃ . .42..
അസാ29വപി തഥൈവേതി തേന സഖ്യം ചകാര ഹ .
തതഃപ്രഭൃതി സർവം വൈ ജഗത് സ്ഥാവരജങ്ഗമമ് ..43 . .
സസുഖം പ്രീതിസംയുക്തം മുമുദേ30 വിഗതജ്വരമ്31 .
- - - - - - - - - - - - - - - -
- - - - - - - - - - - - - - - - .. 14..

22... ന്യോ - ഘ. . 23 പ്യസുരാ - ഘ. . 24.. ദ് ഗിര. - ഘ. . 25.. ന. - ഘ. . 26 സപ്തവൈദ്യനയോർമ... - ഘ, (?) വ - ഘ. . 27 .. നാ ഘ. . 28 ര്വ്യക്തം - ഘ. . 29 താസാ... - ഘ. . 30 യയുർദേവി... - ഘ. . 31 ദേവൈർഗതജ്വരമ് - ഘ. .

സനത്കുമാര ഉവാച
അഥ തീർഥപ്രസംഗേന മുനിഭിഃ സമുപാഗതൈഃ .
അനുഗ്രഹഃ കൃതസ്തസ്യാ യേന സ്വച്ഛജലാഭവത് ..45. .
മഹതസ്തപസഃ ശക്താഃ (?) കാലേന മഹതാ തദാ .
വസിഷ്ഠസ്യ തു താം ക്ഷാന്തിം ജ്ഞാത്വാ സ ഋഷിപുങ്ഗവഃ ..46. .
വിശ്വാമിത്രോ മഹാതേജാ വസിഷ്ഠേ വൈരമത്യജത് .
ഏവം തൗ വൈരമന്യോന്യം ജഹതുർമുനിസത്തമൗ ..47. .
സനത്കുമാര ഉവാച

യ ഇദം ശൃണുയാദ്വിപ്രോ ബ്രാഹ്മണാഞ്ഛ്രാവയീത വാ .
സുദുസ്തരാണി ദുർഗാണി തരത്യ32 ശ്രാന്തപൗരുഷഃ . .48 ..
ത്രിപൗരുഷൗദാര്യവിഹാരസത്വൈഃ സമുന്നതശ്ചോജ്ജ്വലചാരുവേഷഃ .
ഭവേച്ച സർവാമരരാജതുല്യസ്ത്രിവിഷ്ടപേ ക്രീഡതി ചേച്ഛയാ സ്വയമ് ..49. .
ഏവം തദഭവദ് വ്യാസ വിശ്വാമിത്രവസിഷ്ഠയോഃ .
വൈരം സമാപ്തം ലോകാനാം ഹിതാർഥം പുനരേവ ച ..8.19.50 ..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ വൈരനിവർതനം നാമ ഊനവിംശോധ്യായഃ //19

20

വ്യാസ ഉവാച
ഉമാഹരൗ തു ദേവേശോ ചക്രതുര്യത്തു സംഗതൗ .
തന്മേ സർവമശേഷേണ കഥയസ്വ മഹാമുനേ ..1 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
ഉമാഹരൗ തു സംഗമ്യ പരസ്പരമനിന്ദിതൗ .
- - - - - -, - - - - - - - - - - . .2 ..
ശിലാദസ്യാത്മജം വിപ്രം1 - - - ശക്തിവാരണമ്2 .
- - - - - - - - - - - - - - - - . .3 ..

32... ത്യാ - ഘ .
1 യം രണ - ഘ. . 2 ശശാംകസ്യാനുജോർവിപ്രം യം രണശക്തിവാരണം - ഘ. .

സ ചാപ്യയോനിജഃ പുത്ര ആരാധ്യ ച മഹേശ്വരമ് .
രുദ്രേണ സമതാം ലബ്ധ്വാ മഹാഗണപതിർബഭൗ ..4..
വ്യാസ ഉവാച
കഥം നന്ദീ സമുത്പന്നഃ കഥം ചാരാധ്യ ശംകരമ് .
സമത്വമന്വഗാച്ഛമ്ഭോഃ പ്രതീഹാരത്വമേവ ച ..5. .
സനത്കുമാര ഉവാച
അഭൂദൃഷിഃ സുധർമാത്മാ ശിലാദോ നാമ വീര്യവാൻ .
തസ്യാഭൂത് ശീലവൃത്തിത്വം ശിലാദസ്തേന സോഭവത് . .6 ..
അപശ്യൻലമ്ബമാനാസ്താൻ ഗതീര്യാൻ സ പിതൄൻ ദ്വിജഃ .
വിച്ഛിന്നസംതതിർഘോരം നിരയം വൈ പ്രപേദുഷഃ4 ..7..
തൈരുക്തോപത്യകാമോ വൈ തം ദേവം ലോക(?)മവ്യയമ് .
ആരാധയ മഹാദേവം സുതാർഥം ദ്വിജസത്തമ ..8 ..
യോയമുത്താരണേ ശക്തഃ സ തേ5 പുത്രം പ്രദാസ്യതി .
തേഷാം വാക്യം തതഃ ശ്രുത്വാ ജഗാമ ശരണം6 ശിവമ് ..9. .

തസ്യ വർഷസഹസ്രേണ തപ്യമാനസ്യ ശൂലധൃക് .
ശർവഃ സോമോ ഗണവൃതോ വരദോസ്മീത്യഭാഷത ..8.20.1 0 ..
സോമം സ ദൃഷ്ട്വാ7 ദേവേശം പ്രണതഃ പാദയോർവിഭോഃ9 .
ഹർഷഗദ്ഗദയാ വാചാ തുഷ്ടാവ വിബുധേശ്വരമ് . .11 . .
ശിലാദ ഉവാച
നമഃ പരമദേവായ മഹേശായ മഹാത്മനേ .
സ്രഷ്ട്രേ10 സർവസുരേശാനാം ബ്രഹ്മണഃ പതയേ നമഃ . . 1 2. .
നമഃ കാമാംഗനാശായ യോഗസംഭവഹേതവേ .
നമഃ പർവതവാസായ ധ്യാനഗമ്യായ തേ നമഃ ..13 ..
ഋഷീണാം പതയേ നിത്യം ദേവാനാം പതയേ നമഃ .
ലോകാനാം പതയേ ചൈവ യോഗിനാം പതയേ നമഃ .. 14. .

3 സ്താ - ഘ. . 4... തസഃ (തുഷ?) - ഘ. . 5 ശത്രോ (സത?) - ഘ. . 6 സവലം - ഘ. . 7 സ ദൃഷ്ട്വാ സോമ... - ഘ. . 8... യ - ധ. . 9 ർബഭൗ - ഘ . 10 ശ്രേഷ്ഠേ - ഘ. .

പ്രധാനായ നമോ നിത്യം11 - - - - - സർഗിണേ .
വരദായ ച ഭക്താനാം നമഃ സർവഗതായ ച . .1 5. .
തന്മാത്രേന്ദ്രിയഭൂതാനാം വികാരായ12 ഗുണൈഃ സഹ .
13 - - - പതയേ ചൈവ നമസ്തേ പ്രഭവിഷ്ണവേ . .1 6. .
ജഗതഃ പതയേ ചൈവ ജഗത്സ്രഷ്ടേ നമഃ സദാ .
പ്രകൃതേഃ പതയേ നിത്യം പുരുഷാത്പരഗാമിനേ . . 17..
ഈശ്വരായ നമോ നിത്യം യോഗഗമ്യായ - - - 14 .
സംസാരോത്പത്തിനാശായ സർവകാമപ്രദായ ച . . 18..
ശരണ്യായ നമോ നിത്യം നമോ ഭസ്മാംഗരൂപിണേ .
നമസ്തേ യോഗ്രഹസ്തായ (?) തേജസാം പതയേ നമഃ ..1 9..
സൂര്യാനിലഹുതാശാമ്ബുചന്ദ്രാകാശധരായ ച .
സ്ഥിതായ സർവദാ നിത്യം നമസ്ത്രൈലോക്യവേധസേ . . 8.20.20 . .
സ്തോതസ്യാന്യാംഗതോ ദേവ വിശ്രാമസ്തവ ഹംക്ഷ്യതേ . (?)
യസ്മാദ്ധേതുസ്ത്വ15മേവാസ്യ ജഗതഃ സ്ഥിതിനാശയോഃ ..21 . .
അശരണ്യസ്യ ദേവേശ ത്വത്തശ്ച ശരണാർഥിനഃ .
പ്രസാദം പരമാലക്ഷ്യ വരദോ ഭവ വിശ്വധൃക് . .22. .
സനത്കുമാര ഉവാച
യഃ സ്തോത്രമേതദമലം പഠതി ദ്വിജന്മോ പ്രാതഃ ശുചിർനിയമവാൻ പുരതോ ദ്വിജാനാമ് .

തം ബ്രഹ്മരാക്ഷസപിശാചസഭൂതയക്ഷാ ഹിംസന്തി നോ ദ്വിപദപന്നഗ - - പൂതാഃ ..23 ..
തതഃ സ ഭഗവാൻ ദേവഃ സ്തൂയമാനഃ സഹോമയാ .
ഉവാച വരദോസ്മീതി ബ്രൂഹി യത്തേ മനോഗതമ് ..24..
തമേവംവാദിനം ദേവം ശിലാദോഭ്യർചയത് തദാ16 .
ഉവാച ചേദം ദേവേശം സ വാചാ സജ്ജമാനയാ ..25..
ഭഗവൻ യദി തുഷ്ടോസി യദി ദേയോ വരശ്ച മേ .
ഇച്ഛാമ്യാത്മസമം പുത്രം മൃത്യുഹീനമയോനിജമ് ..26 . .

11 തത്ത്വമേസം - ഘ. . 12 വിക... - ഘ. . 13 സ്വാഷ്ട്ര ച - ഘ. . 14 വാഹസേ - ഘ. . 15 ദ്വീത്തത്വ - ഘ. . 16 സദാ - ഘ. .

ഏവമുക്ത്വാ തതോ ദേവഃ പ്രീയമാണസ്ത്രിലോചനഃ .
ഏവമസ്ത്വിതി തം പ്രോച്യ തത്രൈവാന്തരധീയത ..27..
ഗതേ തസ്മിന്മഹേഷ്വാസേ ഋഷിഃ പരമപൂജിതഃ .
സ്വമാശ്രമമുപാഗമ്യ ഋഷിഭ്യോകഥയത്തതഃ . .28. .

- - - - - - - - - - - - - - - - ..29 . .
സർവകാമാനലപ്രഖ്യഃ കുമാരഃ പ്രത്യഭാഷത .
സ തം ദൃഷ്ടവാ തഥോദ്ഭൂതം കുമാരം ദീപ്തതേജസമ് . . 8.20.30 ..
രാക്ഷസോയമിതി ജ്ഞാത്വാ ഭയാ17 ന്നോപസസാര തമ് .
കുമാരോപി തഥോദ്ഭൂതഃ പിതരം ദീപ്തതേജസമ് . .3 1 . .
ഉപാസർപത ദീനാത്മാ താത താതേതി ചാബ്രവീത് .
സ താതേത്യുച്യമാനോപി യദാ തന്നാഭ്യനന്ദത .
അഥ വായുസ്തദാകാശേ നിനാദം പ്രാഹ സുസ്വരമ് . .3 2 . .
വായുരുവാച
സാലംകായന പുത്രസ്തേ യോസൗ ദേവേന ശംഭുനാ .
അയോനിജഃ18 പുരാ ദത്തഃ19 സ ഏഷ20 പ്രതിനന്ദയ .. 33 ..
യസ്മാന്നന്ദികരസ്തേയം സദൈവ ദ്വിജസത്തമ .
തസ്മാന്നന്ദീതി നാമ്നാ21 യം ഭവിഷ്യതി സുതസ്തവ . .34. .
സനത്കുമാര ഉവാച
തതഃ സ വായുവചനാന്നന്ദിനം പരിസഷ്വജേ .
ഗൃഹീത്വാ സ്വാ22 ശ്രമം തേന ചാനയദ് ദൃഷ്ടിവർദ്ധനമ് (?) ..3 5..
ചൂഡാനാമവ്രതാദീനി കർമാണ്യസ്യ ചകാര സഃ .

കൃത്വാ ചാധ്യാപയാമാസ വേദാൻ സാങ്ഗാ23 നശേഷതഃ .. 3 6..
ആയുർവേദം ച ഗാന്ധർവം ധർമ24 ശാസ്ത്രം സലക്ഷണമ്25 .
ഹസ്തിനാം ചരിതം ചൈവ നവനിധ്യോശ്ച26 ലമ്ഭനമ്27 ..37..

17 ഭവാ - ഘ . 18... ജ - ഘ. . 19... ത്തം - ഘ . 20 ഏവ - ഘ. . 21 നാമാ - ഘ. . 22 ചാ - ഘ. . 23 സാധ്യാ - ഘ . 24 കാമ?, അശ്വ? . 25 ആയുർവേദം (ധനുർവേദം) ഗാന്ധർവം ശാസ്ത്രലക്ഷണമ്? . 26 നരനാര്യോശ്ച ലക്ഷണമ്?, നവനാധ്യോ - ഘ. . 27 ലമ്ബനമ്... - ഘ. .

90

ശില്പാനി ചൈവ സർവാണി നിമിത്തജ്ഞാനമേവ ച .
ഭൂതഗ്രാമചികിത്സാം ച മാതൃണാം ചരിതം ച യത് ..38..
ഭുജഗാനാം ച സർവേഷാം യച്ച കിഞ്ചിദ് വിചേഷ്ടിതമ് .
യച്ച ശാസ്ത്രസമൂഹാനാ28മഷ്ടൗ വ്യാകരണാനി ച ..3 9..
തഥാ ചൈവ പുരാണാനി ഇതിഹാസമശേഷതഃ .
പംചസ്ഥാനാനി യാനി സ്യുർജ്യോതിർഗണവിചാരണേ29 ..8.20.40 ..
മാതൃഭൂതഗ്രഹം30 തന്ത്രം യോഗിനാം31 മതമുത്തമമ് .
അബ്ദൈരധീതവാൻ സർവം വ്യാസ ഷട്പംചഭിസ്തതഃ ..41 ..
ദക്ഷഃ ശുചിരദീനാത്മാ പ്രിയവാഗനസൂയകഃ .
സർവലോകപ്രിയോ നിത്യം നാനാനയനനന്ദനഃ ..42. .
തസ്യാഥ32 സപ്തമേ വർഷേ ഋഷിദേവൗ തപോധനൗ .
ആശ്രമം സമനുപ്രാപ്തൗ ശിലാദസ്യാഹതൗജസൗ ..43 ..
താവഭ്യർച്യ യഥാന്യായം ശിലാദഃ സുമഹാതപാഃ .
സുഖാസീനൗ സമാനമ്യ33 ആസനേ പരമാർചിതൗ ..44..
മിത്രാവരുണനാമാനൗ തപോയോഗബലാന്വിതൗ .
അഭിജ്ഞൗ സർവഭൂതാനാം ത്രിലോകേ സചരാചരേ . .45. .
താഭ്യാം സമർഥിതഃ സോപി നിസസാദ വരാസനേ .
- - - - - . .46. .
ഉവാച ഗുണവാൻ സമ്യക് കുലവംശവിവർധനഃ .
തമാഹൂയ ച സംതുഷ്ടഃ പുത്രം നന്ദിനമച്യുതഃ ..47..
തയോഃ പാദേഷു ശിരസാ പാതയത്തമനിന്ദിതമ് .
തൗ തു തസ്യാശിഷം ദിവ്യൗ പ്രയുക്താവഥ നിത്യതാമ് .
ഗുരുശുശ്രൂഷണേ ഭാവം ലോകാംശ്ചൈവ തഥാക്ഷയാൻ ..48..
സനത്കുമാര ഉവാച
ശിലാദസ്താവഥാലംബ്യ ആശിഷം ദേവയോസ്തദാ .
വിസൃജ്യ നന്ദിനം ഭീതഃ സോപൃച്ഛദൃഷിസത്തമൗ ..49..

28 ...ഹേന - ഘ. . 29 ചാരയൻ - ഘ. . 30 ഗൃഹം - ഘ. . 31 ന - ഘ., നീ? . 32 യസ്യാർഥം - ഘ. . 33.നശ്ച - ഘ. .

ശിലാദ ഉവാച

കിമർഥം മമ പുത്രസ്യ ദീർഘമായുരുഭാവപി .

പ്രയുക്തവന്തൗ ധന്യസ്യ(?)34 നാശിഷം മുനിസത്തമൗ ..8.20.50 ..

മിത്രാവരുണാവൂചതുഃ

തവൈഷ തനയസ്താത സ്വല്പായുഃ സർവസംമതഃ .

ഇതോന്യദ് വർഷമേകം വൈ ജീവിതം ധാരയിഷ്യതി . .51 ..

സനത്കുമാര ഉവാച

തതഃ സ ശോകസംതപ്തോപത്യവ്യസനദുഃഖിതഃ35 .

വിസൃജ്യ ഋഷിശാർദൂലാവേകാകീ വിലലാപ ച . .52. .

തസ്യ ശോകാദ് വിലപതഃ സ്വരം ശ്രുത്വാ സുതഃ35 ശുഭമ് .

നന്ദ്യാ37ഗാത്തം തഥാപശ്യത്പിതരം ദുഃഖിതം ഭൃശമ് ..

നന്ദ്യുവാച

കേന ത്വം താത ദുഃഖേന ദൂയമാനഃ38 പ്രരോദിഷി .

ദുഃഖം തേ കുത ഉത്പന്നം ജ്ഞാതുമിച്ഛാമ്യഹം പിതഃ . .54..

ശിലാദ ഉവാച

പുത്ര ത്വം കിമു വർഷേണ ജീവിതം സംപ്രഹാസ്യസി .

ഊചതുസ്താവൃഷീത്യേവം തതോ മാം - - -39 വിശത് . .55..

നന്ദ്യുവാച

സത്യം ദേവഋഷീ താത ന താവനൃതമൂചതുഃ .

തഥാപി തന്ന40 മൃത്യുർമേ പ്രഭവിഷ്യതി മാ ശുചഃ ..56..

ശിലാദ ഉവാച

കിം തപഃ കിം പരിജ്ഞാനം കോ യോഗഃ കഃ ശ്രമശ്ച തേ .

യേന ത്വം ദാരുണം മൃത്യും വഞ്ചയിഷ്യസി41 പുത്രക ..57. .

34 ധന്യസ്യ - ഘ., ദീനസ്യ? . 35 വ്യഥദുഃ... - ഘ. . 36 സുഭ - ഘ. . 37 നദ്യാ - ധ. . 38 ഭൂ (അഭിഭൂ?) - ഘ. . 39 കൃവ്രണാ? - ച. . 40 പിതർന - ഘ . 41 മുഞ്ചയിഷ്യസി - ഘ. .

നന്ദ്യുവാച

ന താത തപസാ മൃത്യും വംചയിഷ്യേ ന വിദ്യയാ .

മഹാദേവപ്രസാദേന മൃത്യും ജേഷ്യാമി നാന്യഥാ . .58. .

ദ്രക്ഷ്യാമി ശംകരം ദേവം തതോ മൃത്യുർന മേ ഭവേത് .
നഷ്ടേ മൃത്യൗ ത്വയാ42 സാർധം ചിരം വത്സ്യാമി നിർവൃതഃ . .59..
ശിലാദ ഉവാച
മയാ വർഷസഹസ്രേണ തപസ്തപ്ത്വാ സുദുശ്ചരമ് .
മഹാദേവഃ പുരാ ദൃഷ്ടോ ലബ്ധസ്ത്വം മേ യതഃ സുതഃ .
കഥം ദ്രഷ്ടാ43 മഹാദേവമേതദിച്ഛാമി വേദിതുമ് . .8.20.60 ..
നന്ദ്യുവാച
ന ചാപി തപസാ ദേവോ ദൃശ്യതേ നാപി വിദ്യയാ .
- - - മനസാ ദേവോ ദൃശ്യതേ പരമേശ്വരഃ . . 61 ..
അഹമേതദ്വിജാനാമി യേന45 ദ്രക്ഷ്യാമി ശംകരമ് .
ത്വയാ വിസൃഷ്ടോ ഗത്വാഹമചിരേണ ത്രിലോചനമ് ..62. .
ദ്രഷ്ടാ താത ന സന്ദേഹോ വിസൃജാശു തതസ്തു മാമ് .
അചിരേണൈവ കാലേന മൃത്യുദുഃഖവിവർജിതമ്45 ..63 . .
ദ്രക്ഷ്യസേ മാം കൃതാർഥം ച തസ്മാന്മാം ത്വം വിസർജയ .
തിഷ്ഠന്തം വാ ശയാനം വാ ധാവന്തം പതിതം തഥാ ..64..
ന പ്രതീക്ഷേത47 മാം48 മൃത്യുരിതി ബുദ്ധ്വാ ശമം വ്രജ .
യദി മൃത്യുസഹസ്രാണി യമകോടിശതാനി ച .. 65. .
അഭിദ്രവന്തി സംതപ്താ ദണ്ഡപാശോദ്യതായുധാഃ .
വ്യഥാം (?) തഥാപി തേ കർതും49 ന സമർഥാഃ കദാചന ..66 ..
ന മമൈതേ കരിഷ്യന്തി വ്യഥാം ലോമ്നാ തഥൈവ ഹി .
അവതീര്യ ജലം ദിവ്യം ഭാവം50 ശുദ്ധം സമാശ്രിതഃ . .67. .

42 തയാ - ഘ. . 43 ദൃഷ്ട്വാ - ഘ. . 44 ഗൃഹിനഃ? - ഘ . 45 യസ്മാത് - ഘ. . 46.. തഃ - ഘ. . 47 തി ഘ. . 48 വൈ - ഘ. . 49 താത - ഘ. . 50 ദ്വാരം - ഘ

അഭ്യസ്യ51 രൗദ്രമധ്യായം തതോ ദ്രക്ഷ്യാമി ശങ്കരമ് .
ജപത52ശ്ചാഭിയുക്തസ്യ രുദ്രഭാവയുതസ്യ5 ച .
ന മൃത്യുകാലബഹവഃ (?) കരിഷ്യന്തി മമ വ്യഥാമ് . .68..
സനത്കുമാര ഉവാച
തമേവം54 വാദിനം മത്വാ ബ്രുവാണം ശുദ്ധയാ ധിയാ55 .
വ്യസർജയന്നദീനാത്മാ ധൃത്യാ56 പുത്രം മഹാതപാഃ ..69 ..
അഭിവന്ദ്യ57 പിതുഃ പാദൗ ശിരസാ സ മഹായശാഃ .
പ്രദക്ഷിണം സമാവൃത്യ സംപ്രതസ്ഥേ58 വിനിശ്ചിതഃ ..8.20.70 ..
അഭിവന്ദ്യ ഋഷീൻ സർവാൻ സ ദിദൃക്ഷു59 രുദാരധീഃ .

മുനിർദേവമനാശൈ്ചവ പ്രണതാർതിഹരം ശിവമ് . .71 . .
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ നന്ദിതപഃപ്രവേശോ നാമ വിംശതിതമോധ്യായഃ 6

ആഗാമീ പൃഷ്ഠഃ (അധ്യായാഃ 21 - 30) (http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org/s/a5s)

"https://sa.wikisource.org/w/index.php?title=സ്കന്ദപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ_8_(അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)/02&oldid=66346"
ഇത്യസ്മാദ് പ്രതിപ്രാപ്തമ്